

कृषि ऋण र बाली बीमा क्षेत्र सँग सम्बन्धित अन्तरक्रियात्मक गोष्ठी

Workshop Proceeding

कृषि विकास निर्देशनालय, हेटौडा

बिषयसूची:

१. पृष्ठभूमि:	3
२ कार्यपत्रहरु.....	4
१ .बागमती प्रदेशमा बाली बिमा प्रवर्द्धन बर्तमान अवस्था,समस्या,चुनौती,अवसर एवं सम्भावना	4
२ बाली बिमा प्रवर्द्धनमा समस्या र सरोकारवालाहरुलाई.....	12
३ कृषिकर्जा प्रवर्द्धनको वर्तमान आवस्था., समस्या, चुनौती र अवसर एवं सम्भावनाहरु.....	14
४ कृषक.स्तरमा कृषि ऋण तथा बाली बिमा प्रवर्द्धनमा देखिएका समस्या र समाधानका उपायका सम्बन्धमा सरोकारवालाहरुलाई सुझाव.....	18
३ टिप्पणी/कार्यपत्र माथिको समिक्षा.	47
५. सारंश.....	49
६ .अनुसूचीहरु :	50

१. पृष्ठभूमि :

सन् १९८० को दशकको तुलनामा विगतका वर्षहरूमा प्राकृतिक प्रकोप ७५% ले वृद्धि भएको छ र रोग-किराको प्रकोप पनि सोहि दरमा बढेको पाईन्छ। कृषि क्षेत्रमा देखिने यस्ता जोखिम र अनिश्चितताहरू न्यूनीकरण गर्न र कृषकहरूलाई कृषि व्यवसाय तर्फ आकर्षण गर्न कृषि विमाले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेको छ। त्यसैले आधुनिक खेतीमा सिर्जना हुने खतराहरूको न्यूनीकरणका लागि बाली विमा गर्नु अति आवश्यक हुन्छ। कृषि विमा नेपालमा २०६९ सालदेखि सुरुवात भएको हो। हालको अवस्थामा नेपालमा करिब २० वटा निर्जीवन विमा कम्पनीहरू बाली विमामा संलग्न रहेको छन्। कृषि विमा तर्फ कुल विमाङ्क रकमको २५% बागमती प्रदेशमा मात्र लगानी भएको छ। कृषि क्षेत्रमा निजी र सहकारी लगानी बढाउने हेतुले नेपाल सरकारद्वारा “वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो कर्जाको निश्चित प्रतिशत कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउनका निम्ति लगानी गर्नु पर्ने” बाध्यात्मक व्यवस्था गरिएको छ। यो व्यवस्था आएसंगै कृषि कर्जाको मोह बढेको र यसले कृषिमा लगानी गर्न चाहाने तर श्रोत व्यवस्था गर्न नसकिरहेका कृषकहरूलाई लगानीको श्रोत सृजना गरेको छ। कृषि कर्जा र विमाले कृषि क्षेत्रमा विशेष भूमिका निर्वाह गरेतापनि सरोकारवालाहरू बीच भने उचित समन्वय हुन सकिरहेको छैन। यसरी कृषि कर्जा र विमाको सुरुवात भएको एक दशक बितीसक्दा पनि वित्तीय संस्था र सरकारी संयन्त्रबाट भने अझै धेरै नीतिगत र व्यावहारिक सुधार गरिनु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ। कृषि कर्जा र विमासंग सम्बन्धित बेथिती र चुनौतीहरू दिनानुदिन बढ्दो रहेकोले यस्ता बेथितीहरू न्युनिकरणका लागि समयमै सहि कदम चाल्न आवश्यक छ। तसर्थ, यी विषयहरूलाई मध्यनजर गर्दै तीन मुख्य उद्देश्यका साथ यो गोष्ठी आयोजना गरिएको हो ;

- बागमती प्रदेशमा बाली विमा र कृषि ऋण प्रवर्धनको वर्तमान अवस्था विश्लेषण गर्ने
- यस क्षेत्रमा देखिएका मुख्य समस्याहरूको पहिचान गरि समस्या समाधानका उपायहरूको खोजि गर्ने
- आगामी दिनहरूमा यी क्षेत्रहरूको प्रवर्धनका लागि अवसरहरूको खोजि गरि सरोकारवालाहरूलाई सुझाव प्रदान गर्ने

२. कार्यपत्रहरु

१. बागमती प्रदेशमा बाली बिमा प्रवर्द्धन बर्तमान अवस्था,समस्या,चुनौती,अवसर एवं सम्भावना

शिव सुन्दर घिमिरे
बरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत
कृषि विभाग

कृषि,पशुपन्छी तथा जडिबुटी बीमा

- कृषकहरुको बाली तथा पशुपन्छी पालन र व्यवसायमा हुने सम्भावित जोखिम (Risk) र अनिश्चितता (Uncertainty) बाट हुने हानि नोकसानी बाट राहत उपलब्ध गराउनु पर्ने महसुश भैरहेको
- नेपाल सरकार मन्त्रीपरिषदको निर्णय अनुसार २०६९ माघ १ गते बीमाशुल्कमा अनुदान सहितको बाली तथा पशुपन्छी बीमा थालनी"
- २०७७ साल देखि जडिबुटी बीमा लाई समावेश गरिएको

बीमाशुल्कमा अनुदानको व्यवस्था

- २०६९ माघ १ गते देखि बीमाशुल्कको ५० अनुदानको व्यवस्था %
- २०७१ श्रावण १ गते देखि बीमाशुल्कमा ७५ अनुदानको व्यवस्था %
- २०७८ श्रावण १ गते देखि बीमाशुल्कमा ५० अनुदानको व्यवस्था %
- २०७८ असोज ७ गते देखि बीमाशुल्कमा ८० अनुदानको व्यवस्था %

नेपालमा कृषि तथा पशुपन्छी बीमाको स्थिति

- कृषि तथा पशुपन्छी बीमा हरेक बर्ष बढदो गतीमा भैरहेको
- कृषि तथा पशुपन्छी बीमा कार्यान्वयनमा २० वटा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको संलग्नता
- बीमा कार्य लाई सहजता पुर्याउन "नेपाल बीमा प्राधिकरण " द्वारा बीमा कम्पनीहरुको जिल्लला अनुसार कार्यक्षेत्र समेत तोकिएको
- बाली तथा पशुधन बीमाको प्रिमियममा अनुदान उपलब्ध गराउने सम्बन्धी निर्देशिका, २०७०
- कृषि , पशुपन्छी तथा जडिबुटी बीमा निर्देशिका, २०७९
- आ/ब २०७७.७८ मा जारी भएको कुल बीमालेख मध्ये बाली बीमा तर्फ मात्र (१७९२१६) ४९४५ संख्यामा बीमा जारी भएको
- बीमांक रकमको विश्लेषण गर्दा पशुपन्छी बीमा,माछा समेत ९५५ र कृषि. बीमा ४५ प्रतिशतले . भैरहेको

नेपालमा कृषि तथा पशुपन्छी बीमाको हाल सम्मको स्थिति

आ.ब.	बीमाको प्रकार				
२०७०/७१					
	बाली	पशु	माछा	पन्छी	जम्मा
बीमाङ्क	१५,२२२,७४३.८०	५९२,३२४,११०.००	१६,६३९,२६०.००	१,२१८,५००.००	६२५,४०४,६१३.८०
बीमाशुल्क	५७०,२१०.२७	२१,८४७,९६७.४९	२३०,७६१.६०	५०,४०९.३१	३४०४९१२४.५०
बीमा शुल्कमा अनुदान	४२७,६५७.७०	१६,३८५,९७५.६२	१७३,०७१.२०	३७,८०६.९८	१७०२४५१११४.
दाबी रकम	२५३,७५०.००	१२,६२०,८७०.००	-	१,२१८,५००.००	१२,९८९,४२०.००
बीमालेख संख्या	१४७				१७५८

कृषि तथा पशुपन्छी बीमाको हाल सम्मको स्थिति (२०७०/७१ देखी २०७६/७७)

आ.ब.	बीमाको प्रकार				
२०७१७२/					
	बाली	पशु	माछा	पन्छी	जम्मा
बीमाङ्क	४३८७२१०००० ६८.	२,४७७,७००,०६९. ०	१६८,२३३,६८७. ०	३९३,९४५,१३८.३४	३,१८६,८३३,८९५.४७
बीमाशुल्क	२१६३३९९८. ०१	१३७,२७१,५३७.३६	३,४०४,१४७.७२	११,७८८,५७२.०१	१५२,४६४,२५७. .०९
बीमा शुल्कमा अनुदान	१६२२५४९८. ५१	१०२,९५३,६५३.०२	२,५५३,११०.७९	८,८४१,४२९.०१	११४,३४८,१९२.८२
दाबी रकम	९७३९८९८०.	५९,४२८,५९१.००	१२१,८९८.००	३५८,२०८.६७	६१,६५०,१७९.८८
बीमालेख संख्या	१८२९				९१८१

कृषि तथा पशुपन्छी बीमाको हाल सम्मको स्थिति (२०७०/७१ देखी २०७६/७७)

आ.ब.	बीमाको प्रकार				
२०७२७३/					

	बाली	पशु	माछा	पन्छी	जम्मा
बीमाङ्क	४३८,७२१,०००.६८	४,७४५,१४१,५४६.००	२९०,०५८,७३२.०८	५६४,४९०,९४५.६१	६,०३८,४१२,२२४.३७
बीमाशुल्क	२१,६३३,९९८.०१	२३५,०१३,५५२.४३	६,३३२,५८८.९५	१५,७६४,९४१.२६	२७८,७४५,०८०.६५
बीमा शुल्कमा अनुदान	१६,२२५,४९८.५१	१७६,२६०,१६४.३२	४,७४९,४४१.७१	११,८२३,७०५.९५	२०९,०५८,८१०.४९
दावी रकम	९,७३९,८९८.००	१४६,०८१,३६५.००	१,२१०,३५०.००	२,५५१,२६५.२०	१५९,५८२,८७८.२०
बीमालेख संख्या	१८२९				२७५५७

कृषि तथा पशुपन्छी बीमाको हाल सम्मको स्थिति (२०७०/७१ देखि २०७६/७७)

आ.व.	बीमाको प्रकार				
२०७३/७४/					
	बाली	पशु	माछा	पन्छी	जम्मा
बीमाङ्क	७७६,२८३,१३१.०९	७,०५७,९७१,००८.५६	५६३,३४२,५६५.३३	८४७,४६५,११०.३५	९,२४५,०६१,८१५.३३
बीमाशुल्क	३८,५८८,२२५.४९	३५२,५५४,३८९.५३	१०,५५४,५१०.८८	२४,२२७,५७९.०५	४२५,९२४,७०४.९५
बीमा शुल्कमा अनुदान	२८,९४१,१६९.१२	२६४,४१५,७९२.१५	७,९१५,८८३.१६	१८,१७०,६८४.२९	३१९,४४३,५२८.७१
दावी रकम	२५,२६३,१८९.९०	२१५,८५६,४४५.००	८९१,३१९.००	१३,८५८,३४०.००	२५५,८६९,२९३.९०
बीमालेख संख्या	१५३७				७५२८८

कृषि तथा पशुपन्छी बीमाको हाल सम्मको स्थिति (२०७०/७१ देखि २०७६/७७)

आ.व.	बीमाको प्रकार				
२०७४/७५					
	बाली	पशु	माछा	पन्छी	जम्मा
बीमाङ्क	६१४,०२८,१५१.५०	९,०७९,२४१,८७३.१०	१४३९६८०५८७५६.	२,०८९,६३८,४१२.१४	१३२२२५८९०२४३०.
बीमाशुल्क	२९,८९०,५९७.९६	४५२,५९४,६४९.७०	२२,७२०,११४.५०	६९,१७२,९२०.३०	५७४,३७८,२८२.४६
बीमा शुल्कमा अनुदान	२२,४१७,९४८.४७	३३९,४४५,९८७.२८	१७,०४०,०८५.८८	५१,८७९,६९०.२३	४३०,७८३,७११.८५

दावी रकम	२३,८९९,९०६.६३	२६६,०९५,८०२.६६	१२,४६४,०३९.७६	१३,८२४,५१८.३१	३१६,२८४,२६७.३६
बीमालेख संख्या	१,९३५.००	६२,६२७.००	२९६.००	१,०५०.००	६५,९०८.००

कृषि तथा पशुपन्छी बीमाको हाल सम्मको स्थिति (२०७०/७१ देखि २०७६/७७)

आ.व.	बीमाको प्रकार				
२०७५/७६/	बाली	पशु	माछा	पन्छी	जम्मा
बीमाङ्क	१,१३३,७३७,९५२.०५	१४,००६,३५४,४२६.३३	१८६९५२३३५५९९.	५,०८५,२६०,३८०.३०	२२०९४८७६११४६७.
बीमाशुल्क	६४,९१२,४२०.८२	६९९,५१४,०१२.८३	३६,१३०,४५१.८२	२०४,२०६,४६३.५२	१,००४,७६३,३४८.९९
बीमा शुल्कमा अनुदान	४८,६८४,३१५.६२	५२४,६३२,७६०.५२	२७,०९७,८३८.८७	१५३,१५४,८४७.६४	७५३,५६९,७६२.६४
दावी रकम	८०,५९७,९२६.९२	४३३,६३५,३७६.८५	६,२०३,५७१.३०	४७,३३०,५६०.१०	५६७,७६७,४३५.१७
बीमालेख संख्या	३,४९७.००	१०९,९४८.००	७८१.००	२,६३२.००	११६,८५८.००

कृषि तथा पशुपन्छी बीमाको हाल सम्मको स्थिति (२०७०/७१ देखि २०७६/७७)

आ.व.	बीमाको प्रकार				
२०७६/७७/	बाली	पशु	माछा	पन्छी	जम्मा
बीमाङ्क	१,६०७,०३८,००६.९२	१६,८६४,६२०,८२२.२५	२५१६१९९३६०.६७	५,३९२,३६१,४०८.९२	२६३८०२१५९८.७६
बीमाशुल्क	८२,९२३,७३२.७३	८४५,७७७,५०९.१७	४८,०९८,९८२.५७	२०४,८९९,५६३.४७	१,९८१,६९९,७८७.९४
बीमा शुल्कमा अनुदान	६२,१९२,७९९.५५	६३४,३३३,१३१.८८	३६,०७४,२३६.९३	१५३,६७४,६७२.६०	८८६,२७४,८४०.९६
दावी रकम	५९,७४१,७७५.३१	३८९,८८४,१७५.५५	५,३३९,९२५.६२	४५,५२५,३८०.८२	५००,४९१,२५७.३०
बीमालेख संख्या	३,८११.००	१२१,८५४.००	८८७.००	२,४४८.००	१२९,०००.००

कृषि तथा पशुपन्छी बीमाको हाल सम्मको स्थिति (२०७०/७१ देखि २०७६/७७)

आ.ब.	बीमाको प्रकार				
२०७७/७८					
	बाली	पशु	माछा	पन्डी	जम्मा
बीमाङ्क	२७५३७६०२९७.२५	२६,०९७,०१०,२४६.५२	४,४८०,२८२,६७८.९१	१२,५०८,९५१,६६३.३८	४५,८४०००४८८६.०६
बीमाशुल्क	१४५९५०२७०.०६	१,२९७,२२४,८३५.६५	८५,७११,३१६.६६	४९३,५९४,४३५.५६	२०२२४८०८५७.९३
बीमा शुल्कमा अनुदान	१०९४६२७०२.५५	९७२,९१८,६२६.७४	६४,२८३,४८७.५०	३७०,१९५,८२६.६७	१५९६८६०६४३.४५
दाबी रकम	१०३६४७१७४.६३	५१८,३६६,५१०.५८	५,३६५,९७४.००	३१,३११,३७१.८६	६५८६९१०३१.०७
बीमालेख संख्या	४९,४५	१६६८४८	१३८१	६०४२	१७९२१६.००

बागमती प्रदेश मा कृषि बीमाको अवस्था २०७८ बैशाख)-चैत्र(

क्र.सं	बाली	बीमालेख संख्या	बीमांक रकम (रु.)
१.	फलफुल	३९६	३५९४११०१४.१२
२.	तरकारी	२१७	२६९११५५०१.३३
३.	मौरी	२३	२६५०४१७०.००
४.	चिया-कफी	४	१६७२५०००.००
५.	च्याउ	१२	१०४०८९२०.००
६.	मसला	२	८३१९४००.००
७.	खाद्यान्न बाली	२४	२१२३५१७.१९
जम्मा		६७८	६८२१९८६०२.६५

बागमती प्रदेश मा कृषि बीमाको अवस्था

- आ.ब २०७७/७८ को कृषि बीमा तर्फको कुल बीमांक रकमको २४.७७ % बागमती रही अग्रस्थान मा रहेको छ
- बागमती प्रदेश अन्तर्गत जारी भएको ६७८ बीमालेख मध्ये चितवन जिल्लामा ३३९ बीमालेख जारी भै २७५९५१८१३.०८ बीमांक रकम बराबरको विभिन्न बालीहरुको बीमा भएको
- बागमती प्रदेशमा २६९ बीमालेख जारी भै २३१७७३११६.७ रकम बराबर केरा बीमा अग्र स्थानमा रहेको

बाली बीमाको अवसर एवम सम्भावना तपसिल अनुसारको टेबल बाट स्पष्ट हुनेछ

नेपाली कृषिको तथ्यांकीय जानकारी

क्र.सं	बाली	क्षेत्रफल(हे)	उत्पादन(मे.टन)	उत्पादकत्व(मे.टन/हे)
--------	------	---------------	----------------	----------------------

१.	खाद्यान्न	३४ लाख ६५ हजार	१ करोड ११ लाख	३.२१
२.	ताजा तरकारी	२ लाख ८४ हजार	३९ लाख ९३ हजार	१४.०५
३.	फलफुल	१ लाख २८ हजार (उत्पादनशील क्षेत्रफल)	१३ लाख ५६ हजार	१०.५४
४.	दलहन	३ लाख ३५ हजार	३ लाख ९४ हजार	१.१८
५.	तेलहन	२ लाख ५९ हजार	२ लाख ८७ हजार	१.११
६.	मसला	७० हजार	५ लाख ५३ हजार	७.८८
७.	आलु	१ लाख ९८ हजार	३३ लाख २५ हजार	१६.७३

क्र.सं	बाली	क्षेत्रफल(हे)	उत्पादन(मे.टन)	उत्पादकत्व(मे.टन/हे)
१.	खाद्यान्न	४ लाख ६३ हजार	१४ लाख ५० हजार	३.१३
२.	ताजा तरकारी	४९ हजार	७ लाख २८ हजार	१४.५७
३.	फलफुल	८६० हेक्टर (उत्पादनशील क्षेत्रफल)	७ हजार	८.६८
४.	दलहन	१९ हजार	२२ हजार	१.१९
५.	तेलहन	३२ हजार	३४ हजार	१.०९
६.	मसला	८ हजार	७२ हजार	८.२५
७.	आलु	४० हजार	७ लाख ५६ हजार	१८.५१

अवसर एवं सम्भावना

रास्ट्रीय स्तर

- खाद्यान्न बालीको जम्मा क्षेत्रफल : ३४ लाख ६५ हजार
- औषत उत्पादन लागत : ७५०००.० प्रतिहेक्टर
- बीमांक रकम : २ खर्ब ५९ अर्ब
- बीमाशुल्क (५% प्रिमियम) : १२ अर्ब ९९ करोड
- बीमाशुल्कमा नेपाल सरकारको अनुदान (८०%) : १० अर्ब ३९ करोड
- बीमितले व्यहोर्ने बीमाशुल्क (२०%) : २ अर्ब ६० करोड

बागमती प्रदेश

- खाद्यान्न बालीको जम्मा क्षेत्रफल : ४ लाख ६३ हजार
- औषत उत्पादन लागत : ७५०००.० प्रतिहेक्टर
- बीमांक रकम : ३४ अर्ब ७२ करोड
- बीमाशुल्क (५% प्रिमियम) : १ अर्ब ७३ करोड

- बीमाशुल्कमा नेपाल सरकारको अनुदान (८०%) : १ अर्ब ३८ करोड
- बीमितले व्यहोर्ने बीमाशुल्क (२०%) : ३५ करोड

अवसर एवं सम्भावना

- कृषि तथा पशुपन्छी बीमा शुरु भए पश्चात पशुपन्छी बीमाको तुलनामा कृषि बीमा धेरै नै कम संख्यामा भैरहेको
- राष्ट्रिय तथा बागमती प्रदेश स्तरीय खाद्यान्न बाली बीमाको विक्षेपण बाट बाली बीमाको दायरा र अवसर व्यापक रहेको देखिन्छ
- नेपालको कुल जनसंख्याको ६०.४ प्रतिशत जनसंख्या जीवन यापनका लागि कृषि पेशामा आश्रित छन्
- कुल राष्ट्रिय ग्राहस्थ उत्पादन (GDP) मा कृषि, पशुपन्छी, मत्स्य तथा बन बाट २२.९६ प्रतिशत योगदान रहेको छ (CBS,2020) जस मध्ये कृषि अग्रपंक्तिमा रहेको छ :

क्र.सं	क्षेत्र	योगदान (%)
१.	कृषि	१५.४४
१.१	खाद्यान्न	८.४९
१.२	तरकारी	४.७९
१.३	फलफुल तथा मसला	२.१७
२.	पशुपन्छी	५.५८
२.१	पशुपालन तथा डेरी	४.९८
२.२	अन्य पशुपालन	०.६१
३.	मत्स्य पालन	०.३७
४.	बन पैदावर	१.५६

अवसर एवं सम्भावना

- तिन वटा बालीहरू(धान,मकै र गहु) ले संयुक्त रुपमा कृषिको कुल राष्ट्रिय ग्राहस्थ उत्पादन (AGDP) मा ३०.५४ प्रतिशतले योगदान गरेको छ (केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग,२०७७).
- वर्षेनी प्राकृतिक प्रकोप बाट बाली नालीमा हुने हानि नोकशानी को अवस्था र यसको बाट हुने आर्थिक हानि नोकशानीको क्षतिपूर्ति पाउने उत्तम उपाय

- वित्तीय संस्थाहरू बाट कृषि ऋण प्राप्त गर्न अनिवार्य कृषि बीमा गर्नु पर्ने प्रावधान रहेको
- व्यवसायिक कृषि कार्य तथा कृषि व्यवसायमा लगानी गर्न बीमाले उत्प्रेरकको भूमिका खेल्ने
- कृषि बीमा गर्दा लाग्ने बीमाशुल्क (Premium)मा नेपाल सरकार बाट ८०% अनुदानको व्यवस्था

समस्या र समाधानका उपायहरू

- बीमाङ्क रकम कायम गर्ने आधार कायम गर्नुपर्ने
- कृषि तथा पशुपंक्षी बीमाको बीमालेख निर्माण तथा संशोधन
- बीमा शुल्क (Premium) मा पुनरावलोकन तथा संशोधन
- सफ्टवेयरको व्यवस्था
- बीमाको अनुदान रकम वितरण
- कृषि तथा पशुपंक्षी बीमा कार्यान्वयन ईकाइको व्यवस्था

२.वाली विमा प्रबर्धनमा समस्या र सरोकारवालाहरुलाई

उदित काफ्ले

(नायव महाप्रबन्धक)

सिखर इन्सुरेन्स कम्पनी लिमिटेड।

बाली बीमा

- कृषि बीमा २०६९ साल देखि औपचारिक रूपमा शुरू ।
- एक दशकको यात्रामा बाली बीमा लागतमा आधारित बीमाबाट उत्पादनमा आधारित र सूचकाङ्कमा आधारित बीमा तर्फको यात्रामा छ ।
- कृषकको माग समेत उत्पादनमा आधारित बीमा नै हो ।
- बाढी, पहिरो जस्ता विपदको समयमा होस वा जङ्गली जनावरले नाश गर्दा पहिले कृषक राहत आश गर्थे भने हाल बाली लगाएपछि बीमा कम्पनी जाने क्रममा बृद्धि भएको छ ।
- बाली तथा पशुधन बीमा नेपालको ग्रामिण क्षेत्र र नेपालको उत्पादन मूलक क्षेत्रको मुख्य माग समेत हो ।

बाली बीमा प्रबर्धन

(बीमा भनेको सेवा हो)

- बीमाको प्रचार र प्रबर्धन भनेकै दावी व्यवस्थापन हो । समय र प्रारदर्शिताको कदर गरि दावी भुक्तानी समयमै गर्दै जादा बीमाको प्रबर्धन आफै हुन्छ । उदाहरण स्वरुप मुगु, जुम्ला, कालीकोटमा भएको सूचकाङ्कमा आधारित स्याउ बीमा वा चितवनको केराखेती बीमा नै लिन सकिन्छ ।
- बीमामा जनचेतनाको कमिलाई ध्यानमा राखि बीमा सचेतना कार्यक्रमहरुमा सबै सरोकारवालाहरुको सहभागिता साथै छलफल नियमित रूपमा हुनुपर्छ ।
- बाली बीमाको प्रबर्धनमा अन्य संघ संस्था तथा सरोकारवाला निकायहरुको योगदानको आवश्यकता धेरै छ ।

१. बैक तथा वित्तिय संस्था

- कृषि कर्जाले कृषि बीमामा समेत ठुलो योगदान प्रदान गर्छ, कर्जा दिने समयमा बीमा अनिवार्य गरिएको हुन्छ तर कर्जा दिदा र बीमा गर्दाको कार्य समय सिमामा बाध्न मिल्दैन ।
- बीमा बेर्ना रोपेको १५ दिन भित्र गर्नु पर्छ । ऋण बेर्ना रोप्नु भन्दा पहिले लिएको हुन्छ । साथै बाली लगाएको १५ दिन भन्दा पछि पनि बीमाको प्रस्ताव आउने गरेको ।

- कृषि कर्जा शिर्षकबाट कर्जा दिएको रकम पुर्ण रुपमा कृषिमा लाग्नु पर्ने हुन्छ । अन्य शीर्षक (सम्पत्ती, मल, विषाधी, औषधि) को लागि समेत ऋणको प्रयोग हुन गरेको छ । साथै सम्पत्ती बीमा समेत आवश्यक हुने देखिन्छ ।

२. स्थानीय निकाय

- स्थानीय निकायको बीमा कार्यमा धेरै जिम्मेवारी छ ।
- बीमित बालीको अघिल्लो वर्षको बजार मूल्य एकिन गर्ने
- दावीको निरिक्षण र सिफारिस गर्ने
- एकै बीमितको बीमा दावी एक भन्दा बढी बीमक संग गर्ने खोजेमा बीमकलाई सर्तक गर्ने
- स्थानीय निकाय अर्न्तगत हुने कृषि कार्यक्रमहरूलाई बीमाको दाएरामा ल्याउने ।
- एक गाँउ एक उत्पादन कार्यक्रम
- गोठ सुधार कार्यक्रम - सम्पत्ती बीमा
- बीमा दावीको सिफारीस रकम न्यून वा निःशुल्क

३. अन्य

- ठाँउ, क्षेत्र, कृषिको लागत, अघिल्लो वर्षको न्यूनतम सर्मर्थन वा बजार मूल्यको आधारमा बीमाङ्क रकम एकिन गर्न बीमकलाई कठिन भएकोमा सो को सहजिकरण गर्ने हाते पुस्तक बनाई बीमकलाई प्रदान गर्ने ।
- एकै किसिमको बाली लाग्ने र ठाँउमा सूचकाङ्कमा आधारित बीमालाई प्रोत्साहन गर्ने ।
- बीमकबाट अनुदान शिर्षकमा राखिएको बीमाशुल्कको भरपाई त्रैमासिक रुपमा गरी बीमकलाई प्रोत्साहित गर्ने ।

कृषि बीमा र प्रविधि

कृषि, पशुपन्छी तथा जडिबुटी बीमा निर्देशिका, २०७९, बमोजिम बीमकबाट कुनै नयाँ कृषि बीमालेख बनाई नेपाल बीमा प्राधिकरणबाट स्वीकृति लिएमा अनुदान नपाइने ब्यबस्था रहेको ।

- यो अबस्थामा कृषको आवश्यकता अनुसार बनाएको बीमा कृषकको लागि महंगो पर्न जादा बीमा प्रभावकारी नहुने ।
- १० वर्षको परिवर्तनशिल कृषि बीमाको ईतिहासमा अनुदानको महत्व र अपरिहार्यता लाई दृष्टिगत गरी बीमा कम्पनीले बनाई स्वीकृत लिने बीमालेखमा समेत अनुदान हुनु पर्ने ।

३. कृषिकर्जा प्रबर्धनको वर्तमान आवस्था, समस्या, चुनौती र अवसर एवं सम्भावनाहरु

नवराज न्यौपाने

निर्देशक

कृषि विकास बैंक लि.

बागमती प्रदेश कार्यालय काठमाण्डौ

कृषि कर्जा

- कृषि क्षेत्रको विकास विस्तार तथा उत्पादनमा लगानी उद्देश्यका साथ प्रदान गरिएको कर्जा नै कृषि कर्जा हो ।
- नेपाल सरकारले विगत देखि नै कृषि क्षेत्र विकासका विभिन्न कार्यक्रमहरु अन्तर्गत कृषि क्षेत्रमा प्रवाह भएको कर्जा लाई सहज, सुलभ र सहुलियत प्रदान गर्ने उद्देश्यका साथ २०७३ मा व्यवसायिक कृषि तथा पशुपंक्षीपालनमा सहुलियतपूर्ण कर्जाको शुरुवात भई हाल सम्म निरन्तर कायम रहेको छ ।
- बागमती प्रदेश सरकारबाट २०७७ साल देखि उत्पादन तथा रोजगारीसिर्जनाका लागि सहुलियतपूर्ण ऋण लगानी अन्तर्गत लगानी भएको कर्जा ।

कृषि कर्जा प्रवाहको अवस्था

- नेपाल राष्ट्र बैंकको २०७९ असोज मसान्तको प्रकाशित विवरण अनुसार बैंक तथा वित्तीय संस्थाले प्रवाह गरेको कुल कर्जा रु. ४७ खर्ब ६३ अर्ब मध्ये कृषि क्षेत्रमा ७.१ प्रतिशत अर्थात रु. ३ खर्ब ४९ अर्ब कर्जा लगानी भएको देखिन्छ ।
- कुल कृषि कर्जा रु. ३ खर्ब ४९ अर्ब मध्ये ६२ प्रतिशत अर्थात रु. २ खर्ब ९० अर्ब सहुलियतपूर्ण कर्जा रहेको छ ।

बागमती प्रदेश कृषि कर्जा

- उत्पादन तथा रोजगारी सिर्जनाका लागि सहुलियतपूर्ण कर्जा अन्तर्गत कृषि क्षेत्रको विकास विस्तार तथा उत्पादनमा लगानी उद्देश्यका लागि प्रदान गरिने कर्जा ।
- प्रदेश सरकारले कर्जा लगानीका लागि शुद्ध ब्याजमा रकम उपलब्ध गराए बमोजिम ३ प्रतिशतमा किसानलाई कर्जा प्रवाह ।
- उत्पादन तथा रोजगारी सिर्जनाका लागि सहुलियतपूर्ण ऋण लगानी कार्यविधि २०७९ अन्तर्गत कार्यविधिमा तोकिएका उद्देश्यहरुमा सम्झौता बमोजिम कर्जा लगानी भईरहेको ।

बागमती प्रदेश सहुलियतपूर्ण कर्जाका क्षेत्रहरु

- कृषि, पशुपंक्षी पालन तथा मत्स्यपालन क्षेत्रको उत्पादन, विकास र विस्तार ।

- साना तथा मझौला उद्योग विकास र विस्तार ।
- वन तथा वातावरण र पर्यटन क्षेत्रको विकास र विस्तार ।
- फोहरमैला व्यवस्थापन क्षेत्र ।
- महिला तथा दलित वर्गमा उद्यमशीलता विकास र विस्तार ।

प्रदेश सरकार अन्तर्गत कर्जा लगानीको अवस्था

लगानीको क्षेत्र	ग्राहक संख्या	ऋण प्रवाह रकम	प्रतिशत
कृषि व्यवसाय	६०७	५३७,०७५,०००	५४.५०
व्यापार व्यवसायका क्षेत्र	२१२	२०५,६२५,०००	२०.८६
महिला तथा दलित समुदाय विकास	१७८	१५९,९२८,०००	१६.२३
उद्योग व्यवसायका क्षेत्र	५९	५४,०५०,०००	५.४८
वन तथा वातावरण क्षेत्र	२	२,०००,०००	०.२०
पर्यटन प्रबर्द्धन	२८	२६,८४०,०००	२.७२
जम्मा	१,०८६	९८५,५१८,०००	१००

क्र.स.	जिल्ला	ग्राहक संख्या	ऋण प्रवाह रकम	प्रतिशत
१	मकवानपुर	३३०	२९७,०६५,०००	३०.१४
२	चितवन	१७५	१६५,७८०,०००	१६.८२
३	धादिङ	२०३	१८१,९१०,०००	१८.४६
४	काठमाण्डौ	१०६	९९,९८३,०००	१०.१५
५	भक्तपुर	१५	१३,६००,०००	१.३८
६	ललितपुर	४३	३९,३००,०००	३.९९
८	सिन्धुली	१३	१०,६००,०००	१.०८
९	काभ्रेपलान्चोक	६२	५७,२४०,०००	५.८१
१०	सिन्धुपाल्चोक	४६	४१,४४०,०००	४.२०
११	नुवाकोट	४५	३८,८५०,०००	३.९४
१३	रामेछाप	१८	१६,२५०,०००	१.६५
७	दोलखा	२०	१६,३००,०००	१.६५
१२	रसुवा	१०	७,२००,०००	०.७३
	जम्मा	१,०८६	९८५,५१८,०००	१००

कृषि कर्जा प्रबर्द्धनको वर्तमान अवस्था

- कृषि तथा पशुपंक्षीजन्य क्षेत्रको व्यवसाय प्रवर्द्धन मार्फत उत्पादन एवं रोजगारी अभिवृद्धि गरी जनतालाई सहूलियतपूर्ण कर्जा उपलब्ध गराउन व्यवसायिक कृषि तथा पशुपंक्षी कर्जामा व्याज अनुदानको व्यवस्था ।
- प्रदेश सरकार तथा स्थानिय निकायबाट कृषि कर्जामा व्याज तथा पुँजीगत अनुदान प्रदान भईरहेको ।
- कृषि विकास बैंक लि. बाट कृषि कर्जा तथा व्यवसाय स्थापना र व्यवस्थापनका सम्बन्धमा तालिम तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन ।

कृषि कर्जा प्रवर्द्धनमा समस्या

- नगद प्रवाह बमोजिम आवश्यक र चालु पुँजीको अनुपातमा सहूलियत मुँधमा कृषि कर्जा प्रदान गर्न नसक्नु ।
- कर्जाका लागि धितोको अनिवार्यता हुनु ।
- साना कर्जाग्राहीहरूका लागि केन्द्रीय बैंकको प्रक्रिया अवलम्बन गर्न कठिन (दृष्टि बन्धक आदी) ।
- कर्जाका लागि सामान्य कृषक उद्यमीहरूले विभिन्न कागजातहरू जुटाउन नसक्नु ।

कृषि कर्जा प्रवर्द्धनमा वर्तमान चुनौति

- कृषि परियोजनाको विमाको दायरा फराकिलो नहुनु ।
- प्रभावकारी कृषि कर्जा सुरक्षणको व्यवस्था नहुनु ।
- वित्तीय साक्षरताको कमी जसले गर्दा कर्जा दुरुपयोगको सम्भावना ।
- कर्जा असुली अपेक्षित हुन नसक्नु ।
- कृषिजन्य वस्तुको बजार तथा मुँधको अनिश्चितता भई नाफा नहुनु ।
- परम्परागत कृषि प्रणाली ।

कृषि कर्जाका अवसर तथा सम्भावनाहरू

- कृषिमा व्यवसायिककरण हुने जसले गर्दा ठुलो परिमाणमा उत्पादन हुने ।
- कृषिमा यान्त्रिकरणले उत्पादकत्वमा वृद्धि हुने ।
- कृषिमा पुँजीगत लगानीले क्षमतामा वृद्धि भई लागतमा कमी हुने ।
- कृषि क्षेत्रमा यूवाको आकर्षणमा वृद्धि हुने ।
- श्रोतको उपलब्धताले कृषि क्षेत्रको उत्पादनमा वृद्धिले आयातमा कमी हुने ।
- समाजमा पिछडिएका वर्गमा उद्यमशीलताको विकास हुने ।

बागमती प्रदेश सहूलियतपूर्ण कर्जाको प्रभाव

- सहज, सुलभ र सस्तोमा कर्जा उललब्ध हुनु ।
- विपन्न वर्गमा वित्तीय पहुँच पुग्नु ।
- पिछडिएका वर्गमा उद्यमशीलताको विकास हुनु ।
- ग्रामिण क्षेत्रमा वित्तीय साक्षरतामा वृद्धि हुनु ।
- व्यवसायमा व्यवसायिकताको विकास हुनु ।
- श्रोतको समुचितरूपमा परिचालन तथा सदुपयोग हुनु ।

बागमती प्रदेश सहूलियतपूर्ण कर्जा सम्बन्धमा सुझाव

- कृषि कर्जा परियोजनाको नगद प्रवाहको आधारमा आवधिक र चालु पुँजीमा कर्जा प्रदान गर्दा प्रभावकारी हुने ।
- परियोजनाको वृद्धि अनुसार समय सापेक्ष कृषि कर्जाको सीमा वृद्धि गर्न आवश्यक ।
- आवधिक कर्जाको किस्ता असुलीका लागि परियोजनाको प्रकृति अनुसार ग्रेस अवधि प्रदान गर्न आवश्यक देखिएको ।

४.कृषक स्तरमा कृषि ऋण तथा बाली बिमा प्रबर्द्धनमा देखिएका समस्या र समाधानका उपायका सम्बन्धमा सरोकारवालाहरुलाई सुझाव

Thaneshwar Bhandari

Assistant Professor of Agriculture Economics

Institute of Agriculture and Animal Science

Lamjung Campus

Tribhuvan University

Contents of the Presentations

- Agriculture Loan
- Current status, policies, problems and outcomes
- Way forwards
- Current crop insurance status, provisions, and discussions
- Workable insurance modality
- Way forwards

Agriculture Loan in Nepal

Around 70 percent of total credit of BFIs concentrated in these five sectors:

- NRB has made mandatory provision of lending to some specified sectors to bolster economic activities in those sectors.
- BFIs have been slowly diversifying their portfolios and are actively lending into these sectors.

Table 2.3: Credit Distribution in the Banking System
(Mid July 2021)

Sector	Percent
Agricultural and Forest Related	6.56
Fishery Related	0.21
Mining Related	0.21
Agriculture, Forestry & Beverages Production Related	16.45
Construction	9.92
Electricity, Gas and Water	4.98
Metal Products, Machinery & Electronic Equipment & Assemblage	1.50
Transport, Communication and Public Utilities	2.34
Wholesaler & Retailer	20.07
Finance, Insurance and Real Estate	8.08
Hotel or Restaurant	4.41
Other Services	4.24
Consumption Loans	5.60
Local Government	0.04
Others	15.38
TOTAL	100.00

Unified Directive NRB 2078 for subsidiary loan

- Unified directives 2076 and upgraded in 2078, all A, B and C category licensed org provide loan in 10 sectors including agriculture;
- १० वटा क्षेत्रहरु तोकि बिपन्नबर्ग तथा तोकिएका क्षेत्रमा प्रवाह गर्नपर्ने कर्जा संबन्धी नीति:

- न्यून आय भएका र सामाजिक रूपले पिछडिएका महिला, जनजाति, दलित, फरक ढंगले सक्षम व्यक्तिहरु, सीमान्तकृत समुदाय तथा साना किसान, कालिगढ, मजदुर र भूमिहीन परिवारको उत्थानका लागि संचालन हुने स्वरोजगारमूलक लघुकर्जालाइ विपन्न बर्ग कर्जा अन्तरगत ऋण प्रवाह गरिने छ।
- साना किसान वा किसान समुदायले मलखाद, विउबिजन, शित भण्डार, उत्पादनको बजारिकरण, साना सिंचाइ, वा कृषि उपज भण्डारण: ४ लाख
- सानाकिसानले अन्नबाली संरक्षण गर्ने प्रयोजनर्थ सामुहिक स्वामित्वका कोल्डस्टोर स्थापनाका लागि ५ लाख सम्म
- ग्रामीण क्षेत्रमा कार्यरत सहकारी संस्थालाइ कृषि संबन्धी पोष्टहास्फेष्ट सेवा उपलब्ध गराउने परियोजना संचालनका लागि १ करोड सम्म
- विषयगत सहकारी सस्थाले सामुहिक खेती तथा पशुपंछी पालनका लागि प्रति सदस्य ५ लाख ननाग्नेगरि अधिकतम ५ करोडसम्म

Unified Directive NRB 2078 for subsidiary loan

- Loan Processing – FREE
- Interest Rate: Base Rate +2% premium.
- Interest subsidy of 5% (i.e base rate + 2% Premium) women entrepreneur 6%
- Revolving Facilities: Maximum up to 1 year, renewable every year subject to satisfactory performance review;
- Fixed Term Loan: Maximum up to 15 years (as per nature of business) for Fixed Assets (inclusive of livestock/cattle/plantation /Building, shed construction etc.) including the Moratorium period.
- Interest Subsidy on tenure up to 5 years.

Note: In case of Loan value Exceeding Nrs.50 Million, 5% subsidy will be provided on First Nrs.50 million and 2 % on the remaining amount exceeding Nrs. 50 million subject to pre-approval from NRB.

Agriculture lending sub-sectors

- Livestock Farming: Cattle (Cow, buffalo, pig, goat, sheep), poultry (Broilers, layers, ostrich, kaliz), and Processing: Dairy, slaughter houses, meat processors, and others
- Food Crops: Paddy, wheat, maize, millet, oilseeds, pulses and others
- Vegetables Farming: Seasonal, off- seasonal, Tunnel, Hi-tech and others
- Cash Crops: Tea, Coffee, Sugarcane, Cardamom, Apple, Kiwi, Banana, mushroom and others;
- Floriculture: Cut flower, Rose, Orchids, Ornamental plants and others
- Aquaculture/Fishery: Fish, Nursery, Hatchery, Biofloc and others
- Apiculture/Bee keeping: Cerana and Mellifera, processing of honey etc
- Special crops: Seed production, spices, herbs, walnut etc
- Agricultural Mechanization: Transplanter, Broadcaster, Tractor, Riper, Thresher and other Agriculture Machineries
- Loan types: Personal and business

Unified Directives 2078 output (Source: ADB, 2079)

S.N	Loan Type	Type of collateral	Loan #	Accepted Loan amt
-----	-----------	--------------------	--------	-------------------

				(Lakh)
1	Commercial agriculture and livestock	CO/Non-co	12396	228844
2	Educated youth employment	Certificate_c o	14	83
3	Youth project for foreign job returnee	Group	44	298
4	Women Entrepreneurship	„	3000	20273
5	Dalit Community business dev	„	98	480
6	Higher , technical and voc education	„	1	3
7	Earthquake affected private household building	„	6	11
8	Cloth factory	„	6	473
9	Technical and voc training related investment loan	Non	1	1
10	Self-employment for youth category	Collateral	0	0

Subsidiary loan with collateral type and proportion

Collateral	Loan #	Loan amt (Lakh)
Without collateral	3738	29941 (12%)
With collateral	11828	225317 (88%)

Loan type	Loan amt	Remark
Agriculture credit	700200	35%
Non-agriculture credit	1468200	65%

Minimum loan investment policy

Sector	Upto 078 Asar Masanta	2079 Asar masanta	2080 Asar masanta
Agriculture	11%	13%	15%
Energy	7%	9%	10%

Study results (Thapa, 2021 in Kavre)

Known abt subsidiary loan: 34%

Interest rate : 4.37% and non- subsidized 13.08%

Credit fulfillment ratio:

Efficiency class	Farmers not using credit (%)	Farmers using credit (%)
□□□□□	3	0
0.40-0.60	7	7
0.60-0.80	9	8
0.8-1.0	81	86

Subsidized 75%

Non-subsidized 98%

Thus, unlimited demand of subsidized loan

Loan Utility

	Agriculture sector (% of total loan amount)	Non agriculture sector (% of total loan amount)
Subsidized	58.36	41.63
Non subsidized	30.53	69.47
Overall	54.34	45.66

Value chains for inclusive transformation of agriculture program (VITA)

IFAD, GOV and ADB partnership program;

Implementing agency : ADB

Aim: Supply chain and lending activities

Comp 1: Inclusive supply chain dev;

Com 2: Expanding financial services

to agriculture

Com 3: Supply chain infrastructure

Food commodities: 12 including crops, fruits, dairy, fishery & maps

Province	Districts	HH	Branch s	COm
Bagamati	Dolakha, Sindhuli, Kavre, Sindhupalchok, Nuwakot, Dhading, Chitwan, Makwanpur	15000	20	1,2
Lumbini	12 districts	30000	33	1,2, 3
Madhesh	8 districts	25000	37	1,2

Merits of Agriculture Loan Provisioning

- Rising loan access and coverage due to rising branches;
- Income leverage
- Tight/clear guideline of NRB in funding in agriculture sector;
- Using formal loan provisioning;
- Food and nutrition security
- Import substitution

Perception on constraints in obtaining loan

Constraints	Index	Rank
Quantity of collateral –with quality)	1.44	I
Lack of knowledge on loan processing and investment	1.13	II
Personal linkage with bank	1.06	III
Low collateral valuation	1.03	IV
Previous loan experience	0.66	V

Loan Provisioning is based on:

- **CD ratio:** Credit Deposit ratio: 90 out of 100, higher the CD ratio better is loan provisioning
- **Bank's/Branch's NPL :** Non-performance loan (after 90 days), 61.65 Billion in 2021 (NRB, 2022)
- Loan recovery rate is going down because of multiple factors;
- **Loan portfolio of branch/nation:** 60:40 in agriculture and energy and vice-versa;
- **Loan feasibility assessment report :** Loan recovery is prime factor
- Collateral quality: Better collateral
- Past performance of Lonnie;

Suggestions for improving agricultural credit

- Loose NRB's Working Directives 2076 and updated in 2078;
- Loose loan working procedure 2073 (ADB);
- Annual plan and implementation procedure of ADB;
- Field inspection by BFIs, NRB and local government office;
- Provision of consumption and productive loan as per demand and capacity of payment;
- Collateral policy: fixed and working capital (standing crop/standing farm)/goodwill;
- Financial literacy and farm-based extension;
- Farm/business loan and insurance as mandatory for all farming;
- Easy and transparent guidelines;
- Equal motivation of Bank staffs (performance and academic background determine agri investment).

Crop Insurance**International context of crop insurance**

- Agri Insurance market established in Europe 200 years ago, in the form of privately offered

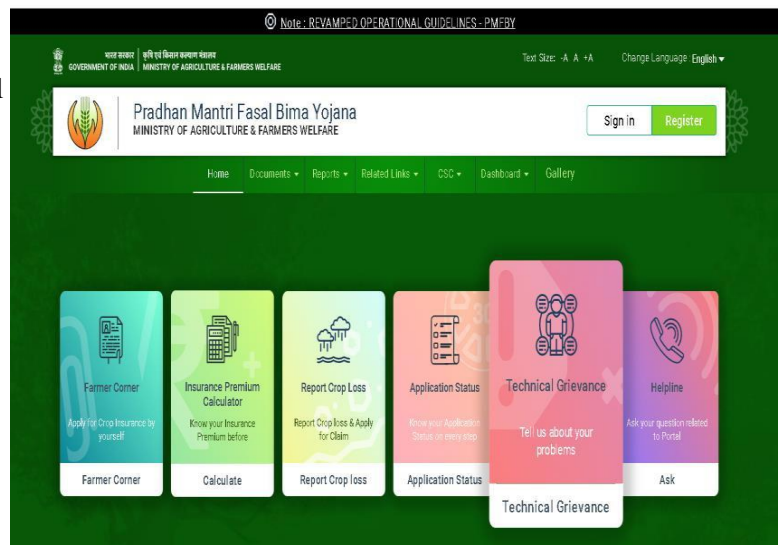
protection against livestock mortality and peril event : crop hail;

- Crop-hail insurance was officered in Germany at late 1700s, late 19th century in European Countries and USA;
- Rapid growth of insurance in last 50 years with the government support;
- US crop insurance programme is the world's largest in premium volume;
- Same support in Spain, Canada, Italy, Japan, France under risk management programme: crop, animal and pest insurance (Source : Smith and Glauber , 2012)

South Asian context of crop insurance

Unified Package Insurance Scheme (UPIS) in 45 pilot districts for both loanee and non-loanee farmer in a annual basis (except biannual crops),

E.g.Pradhan Mantri Fasal Bima Yojna (PMFBY) / Weather Based Crop Insurance Scheme (WBCIS)

Nepalese Agri- insurance market

- Insurance Board (Nepal Insurance Authority -NIA as recent name) has been implementing Agriculture Insurance Programme since 2013;
- Policies like banana, cardamom, coffee, fruit, ginger, grass, honeybee, junar, lemon, mushroom, orange, paddy, paddy group insurance, seed, sugarcane, tea, turmeric, vegetable (cost and production) and weather index-based policy for apple are now operation in crop related insurance;
- Are 26 types of policies formed in crop and livestock sector (NIA, 2077);
- GoN has been providing 80% subsidy in premium value (5% of the insured sum) to be paid by farmers;

- NIA formulate insurance policy of each crop in coordination with DoA under the execution of Ministry of Agriculture and Livestock Development (MoALD);
- There are >70 products including vegetables, cereals, fruits, fish, honey, and livestock as per the demand of the farmers;
- By policy, four types of insurance product in operations: value base, cost of production base, weather index base, and market valuation based (Bima Samiti, 2018; 2020 Abebe and Bogale, 2014);
- The MOALD did a lot of lobbying for executing crop and livestock insurance in Nepal. Agriculture Insurance is now cross-road and subsidy based.

Growth rate of crop insurance in Nepal

FY	Sum insured	Premium	Subsidized premium	Claim paid	Policy
FY 2070/71	-	-	-	-	-
FY 2071/72	865.36	865.36	1355.73	NA	-
FY 2072/73	198.54	194.43	160.63	145.81	-
FY 2073/74	76.94	78.37	78.37	159.4	-
FY 2074/75	-22.54	-22.54	-22.54	-5.40	-
FY 2075/76	117.17	117.17	117.17	237.23	80.7
FY 2076/77	41.75	27.75	1720.45	-27.37	9.0

Growth rate...

- In fiscal year 2076/77, there were 3812 policies sold for sum insured amount of Rs 1.6 billion, 82.9 million premium amounts with Rs 88 million as subsidy amount. In the same year, the claimed amount was about 71% (58.54 million) of the premium collected.
- Study also recorded that 204 insurers from Bagmati Provinces, among these, largest (62) are reported from Makwanpur, followed by from Chitwan. No insurers reported for Rasuwa, Dhading,

Ramechhap, followed by Among the policy holders Bagmati provinces had 204 insurers mostly

- It is taken from personal note of Mr Sundar Shyam Ghimire, Crop Insurance trainers Department of Agriculture (DoA) as well as PhD Scholar, IAASTU.

-

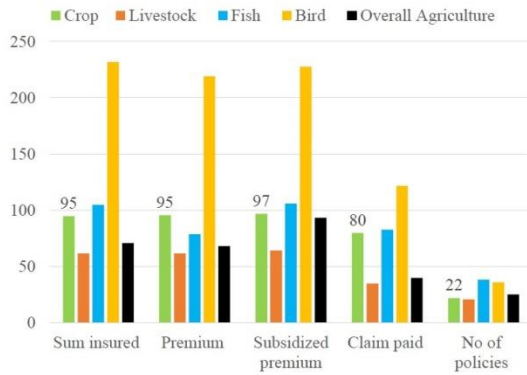
Livestock insurance growth

FY	Sum insured	Premium	Subsidized premium	Claim paid	Policy
FY 2070/71					
FY 2071/72	318.30	318.30	528.3		
FY 2072/73	91.51	89.70	71.20	892.92	
FY 2073/74	48.74	50.01	50.01	47.76	
FY 2074/75	28.64	28.38	28.38	23.27	
FY 2075/76	54.27	54.56	54.56	62.96	75.56
FY 2076/77	20.41	20.91	20.91	-18.36	10.83

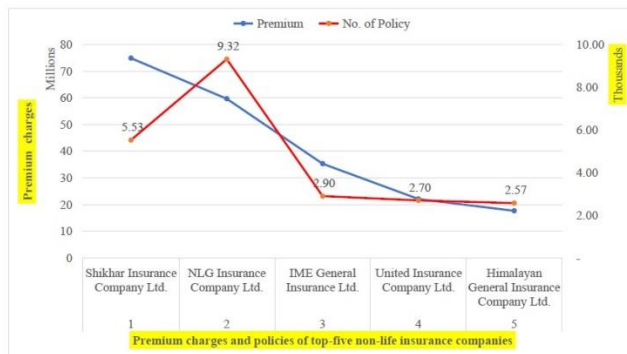
Agriculture insurance growth rate trend 2070/71 to 2076/77

FY	Sum insured	Premium Collected	Subsidized premium	Claim paid	Policy
FY 2070/71	0.00	0.00	0.0	0.0	0.0
FY 2071/72	409.56	409.56	608.24	0.0	0.0
FY 2072/73	89.48	74.94	73.39	459.29	0.0
FY 2073/74	53.10	52.80	52.80	63.04	0.0
FY 2074/75	43.02	34.85	34.85	21.56	0.0
FY 2075/76	67.10	-74.93	74.93	79.51	77.30
FY 2076/77	19.40	17.61	126.97	-19.10	10.39

Insurance status in 2077/78

Premium charges and policies in (Shrawan-Pouse, FY 77/78) Bagmati Prov.

District wise assigned companies and their performance rank

S.N.	District	District category	Assigned Company	rank
1	Dolakha	Mountain	Premier Insurance Company (Nepal) Ltd.	7
2	Sindhupalchowk	Mountain	Himalayan General Insurance Company Ltd.	5
3	Rasuwa	Mountain	General Insurance Company Ltd.	9

4	Ramechhap	Hill	Premier Insurance Company (Nepal) Ltd.	7
5	Sindhuli	Hill	Premier Insurance Company (Nepal) Ltd.	7
6	Kavrepalanchowk	Hill	Himalayan General Insurance Company Ltd.	5
7	Kathmandu	Hill	Rastriya Beema Company Ltd.	0
8	Bhaktapur	Hill	Sanima General Insurance Company Ltd.	13
9	Lalitpur	Hill	Himalayan General Insurance Company Ltd.	5
10	Nuwakot	Hill	Shikhar Insurance Company Ltd.	2
11	Dhading	Hill	Shikhar Insurance Company Ltd.	2
12	Makwanpur	Hill	Shikhar Insurance Company Ltd.	2
13	Chitwan	Terai	Shikhar Insurance Company Ltd.	2

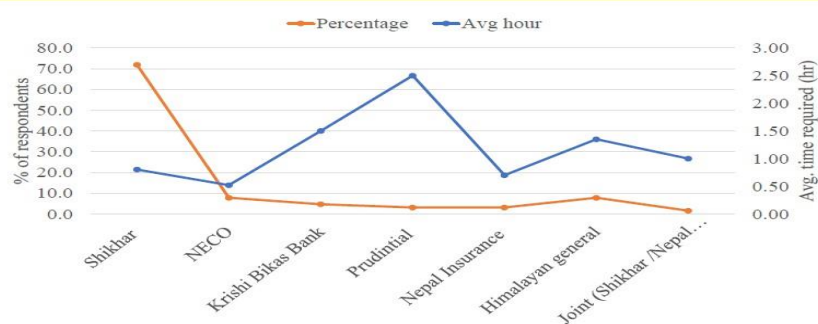
Mobilizing agents or staffs

District	Staffs	Agents	Grand Total
Chitwan	53.13	9.4	62.5

Makwanpur	1.56	3.1	4.7
Dhading	4.69	3.1	7.8
Kavre	4.69	7.8	12.5
Nuwakot	12.5	0	12.5
Grand Total	76.56	23.44	100

Note: Shikhar has mobilized staffs while others had agents at field level.

Access time to crop insurance offices

Office concentrated in the city area and respondent took 0.52 hour (30 minutes) to 2.5-hour time, with the average of 0.9 hour (54 minute)
Insurance Board reported 842 branches of these insurances throughout the county for crop (also agriculture) insurance services.

Types of crop policy, area coverage and experience of farming

Sub-sector	Policy	Type of farming)*	Area (ha)	Avg area/policy (ha)	Average farming experience	Insurance type**
Vegetable	19 (25)	2	10.5	0.6	8.2	1
Potato	4 (5.3)	2	2.8	0.7	7.4	1

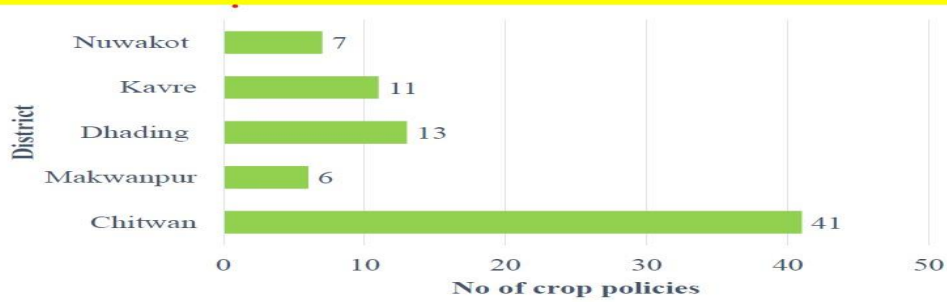
Spring paddy	7 (9.2)	1,2	2.6	0.4	13.9	2
Mushroom	4 (5.3)	3	0.8	0.2	8.0	1
Wheat seed	4 (5.3)	3	4.7	1.2	17.5	1
Banana	34 (44.7)	3	119.2	3.5	8.4	1
Dragon fruit	1 (1.3)	3	1.3	1.3	2.0	1
Kiwi	1 (1.3)	3	5.2	5.2	3.0	1
Strawberry	1 (1.3)	3	2.0	2.0	5.0	1
Papaya	1 (1.3)	3	2.0	2.0	3.0	1
Cardamom, coffee	2 (2.6)	3	5	2.5	1.8	1
Total/avg	76 (100)		155.9	1.7	7.6	

Types of crops, # policies, area

Sub-sector	Policy #	Type	Area	Avg area/policy		Experience		Insurance type
Vegetable	19	2	10.5	0.6	8.2	1	24.4%	
Potato	4	2	2.8	0.7	7.4	1	5.1	
Spring paddy	7	2	2.6	0.4	13.9	2	9.0	
Mushroom	4	2	0.8	0.2	8.0	1	5.1	
Wheat seed	4	3	4.7	1.2	17.5	1	5.1	
Banana	34	3	119.2	3.5	8.4	1	43.6	
Dragon fruit	1	2	1.3	1.3	2.0	1	1.3	
Kiwi	1	2	5.2	5.2	3.0	1	1.3	
Strawberry	1	2	2.0	2.0	5.0	1	1.3	

Papaya	1	2	2.0	2.0	3.0	1	1.3
Cardamom, coffee	2	2	5	2.5	4.5	1	2.6
	78	2	155.9	1.8	7.3	1	100.0

of policies purchased as per district

Of the 76 policies sold, study reported 41 for Chitwan followed by 13 for Dhading and 11 for Kavrepalanchowk district. It meant, some of the insurers had more than 2 policies purchased at a time.

Crop insurance vs purpose of farming

District	Home consumption purpose	Semi-commercial	Commercial	Grand Total
Chitwan		1.6	60.9	62.50
Makwanpur		0.0	4.7	4.69
Dhading		0.0	7.8	7.81
Kavre		1.6	10.9	12.50
Nuwakot	3.5	1.6	7.4	12.50
Grand Total	3.5	4.7	91.69	100.00

Crop insurance contract type

District	Individual approach	Group approach		Grand Total
		Farmers' group	Cooperatives	
Chitwan	26.6	14.1	21.9	62.5

Makwanpur	4.7	0.0	0.0	4.7
Dhading	7.8	0.0	0.0	7.8
Kavre	12.5	0.0	0.0	12.5
Nuwakot	9.4	0.0	3.1	12.5
Grand Total	60.9	14.1	25.0	100.0

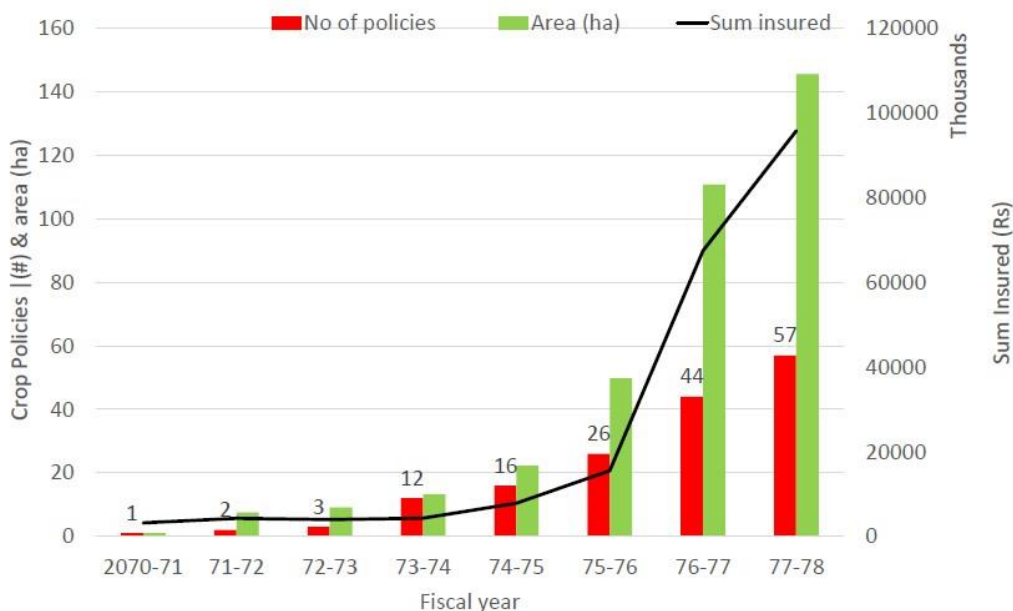
Ranking types of risk and uncertainties

S.N	Risk and uncertainty factors	Median Score	Score	Rank order
1	Covid-19loss	2	0.85	I
2	Wind, hail thunder loss	1	0.84	II
3	Disease loss	2	0.77	III
4	Decline in seasonal price	2	0.76	IV
5	Insect pest damage	3	0.69	V
6	Rainfall	3	0.59	VI
7	Drought	3	0.56	VII
8	Fail in technology due to low training opportunity	4	0.42	VIII
9	Dew frost	4	0.37	VIII
10	Wildlife damage	5	0.36	IX
11	Fire damage	5	0.28	X
12	Environmental fog	5	0.28	XI
13	Theft	5	0.27	XII
14	Earthquake loss	5	0.25	XIII

Moral hazard of insurance companies, agents and staffs

- Both agents and companies gave priority in non-agriculture, livestock, poultry and crop insurance,
- 1st priority third party insurance, 2nd livestock, 3rd: line crops, 4th poultry and least for seed sowing crops;
- Companies earned higher premium even for a milk cattle when its valuation occurs around NPR 1 lakh. If they insure about 10 animals only, they receive quite a lot premium compared to crop whose valuation lesser and very tedious.
- Agents preferred doing livestock insurance not only for the commission i.e.10% of the premium they would get but also for the chance of additional self-earning
- Causes of indifferences in low crop policy was more attractive package at non-crop-based insurance products;
- Taking advantage of ignorance of farmers of poor idea of disease loss (Ghimire et al (2020))

Seven year trend in crop polices, area and sum insured

Steady growing loss claims too

FY	Claim #	Sum of crop loss

2070-71	1	25000
71-72	9	1500000
72-73	4	198500
73-74	8	120000
74-75	7	900000
75-76	25	745500
76-77	32	10791122
77-78	10	924450

Continuity in loss face by year

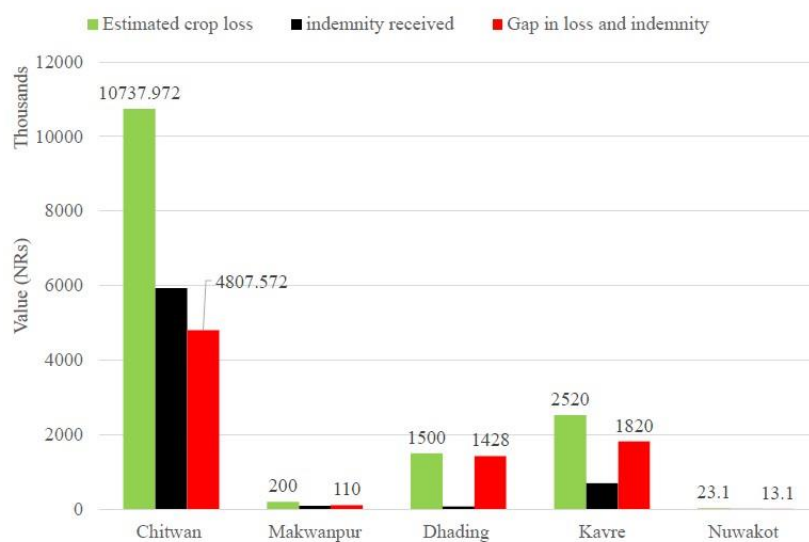
District	Chitwan	Makwanpur	Dhading	Kavre	Nuwakot	Grand Total
No loss claimed	17.2	3.1	6.3	7.8	7.8	42.2
One time	28.1	1.6	1.6	1.6	4.7	37.5
two times	12.5	0.0	0.0	3.1	0.0	15.6
three times	4.7	0.0	0.0	0.0	0.0	4.7
Grand Total	62.5	4.7	7.8	12.5	12.5	100.0

Motivation factors of buying policy contract

Motivation factors of buying policy contract	Chitwan	Makwanpur	Dhading	Kavre	Nuwakot	Grand Total
Self-realization of loss cover	21.9	1.6	1.6	6.3	1.6	32.8
Feeling uncertainty/risk factors	28.1	3.1	6.3	1.6	3.1	42.2

Agent of insurance company	7.8	0.0	0.0	1.6	1.6	10.9
AKC/mass media	4.7	0.0	0.0	3.1	6.3	14.1
Grand Total	62.5	4.7	7.8	12.5	12.5	100

Gap in estimated loss and indemnity provided

Delay months in payment by insurance

FY	Month of delays reported for indemnity										Average
	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2070-71	4	1	3	5	0	6	4	3	2	6	3.4
2073-74	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.1
2074-75	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.1
2075-76	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0.3
2076-77	1	1	3	4	0	5	4	2	2	6	2.8
2077-78	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0.1
Total	8	2	6	10	0	12	8	6	4	12	68

Difference in loss report and indemnity receive

- The respondents faced losses 1-3 times in the insurance life;
- All loss claim applications report, collected at district insurance office, sent to Kathmandu office;
- The concerned staffs reassessed the report and finally came into reimbursement;
- Loss estimation was Rs 14.98 million for 64 respondents, among with highest for Chitwan district (Rs 10.74 million);
- reimbursement was estimated Rs 6.8 million, with the deficit of Rs 8.2 million.
- The percentage of indemnity payment was reported 55%, 45%, 4.8%, 27.8%, 43.3%, 45.4% for Chitwan, Makwanpur, Dhading, Kavre, and Nuwakot district, respectively.
- Extremely small figure of imbursement had distracted farmers in purchasing future contract. May be crop insurers claimed full loss but companies valued it as partial or no loss method

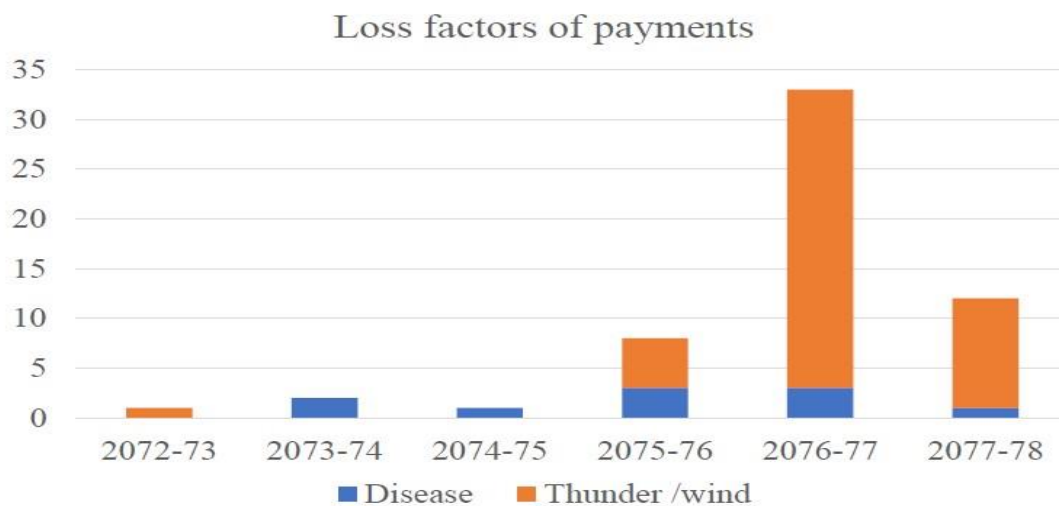
Any forced factor in taking insurance?

District	No	Yes			Sub- total	Grand Total
		Bank loan	Coop/finance loan	Programme requirements and		
Chitwan	51.6	9.4	1.6	0.0	10.9	62.5
Makwanpur	3.1	1.6	0.0	0.0	1.6	4.7
Dhading	7.8	0.0	0.0	0.0	0.0	7.8
Kavre	4.7	4.7	0.0	3.1	7.8	12.5
Nuwakot	9.4	3.1	0.0	0.0	3.1	12.5
Grand Total	76.6	18.8	1.6	3.1	23.4	100.0

Loss facing moths

FY	2072-73	2073-74	2074-75	2075-76	2076-77	2077-78	Total
Magh				1			1
Phagun			1			3	4
Chaitra		1		1	5	4	11
Baisak				4	18	2	24
Jestha	1	1		2	8	3	14
Asar					1	0	1
Shrawan					1		1
Total in a year	1	2	1	8	33	12	56

Indemnity paid for loss factors

Perception of respondents in effectiveness of crop insurance before and with insurance

S.N.	Indicators of measuring effectiveness	Frequency	% of response	% Change
1	Increase investment confidence	53	82.81	14.1
2	Covered loss	53	82.81	23.7
3	Learnt scientific farming	25	39.06	7.8
4	Paid crop premium regularly	30	46.88	47
5	Build of coordination with crop technician and allied office	35	54.69	15.9
6	Receiving government & insurance office support for premium subsidy	62	96.88	85
7	Transfer farming risk	12	18.75	7.2
8	Increment in hire labor	55	85.94	46.9
9	Cost increase in seed & technology	35	54.69	70.3
10	Increase in capital cost	33	51.56	91.0
11	Increase transaction cost	25	39.06	39.1
12	Increase crop yield & income	18	28.13	7.3
13	Stablish income by crop insurance	9	9.38	NA
	Average changes	34.2	53.13	41.7

Factors of not continuing crop insurance

Indicators of not continuing	Chitwan	Makwanpur	Dhading	Kavre	Nuwakot	Grand Total
Too expensive	0.0	3.1	4.7	4.7	0.0	12.5
No need, cause of discontinue farming	0.0	1.6	1.6	1.6	1.6	6.3
No cash to pay premium	0.0	1.6	1.6	3.1	0.0	6.3
No sufficient land for insurance	1.6	1.6	1.6	1.6	0.0	6.3
Not satisfied the insurance bought last year	21.9	7.8	7.8	6.3	20.3	64.1
Don't understand product	0.0	1.6	3.1	3.1	0.0	7.8
Compulsory insurance phasing-out	1.6	1.6	1.6	3.1	3.1	10.9
No trust of insurance agency/staff	7.8	7.8	6.3	6.3	10.9	39.1
Unfeasible for uncovered past dominant	7.8	3.1	4.7	7.8	0.0	23.4
Got problem in claiming partial/ full loss	25.0	1.6	1.6	3.1	10.9	42.2
Far from insurance office	7.8	3.1	4.7	3.1	9.4	28.1
Coverage of very short duration	15.6	3.1	7.8	10.9	6.3	43.8
Average	7.4	3.1	3.9	4.6	5.2	24.2

SWOT analysis of crop insurance in the study area

Strengths

- Insurance companies have office in the district and have staffs of management and administrative background;
- The office is established in the city area as close to Agriculture Knowledge Centre / Veterinary Hospital and Livestock knowledge Centre;
- Established venture among public-private-community- partnership;
- Demand based insurance is running
- Partial connection on crop insurance programme with the loan and subsidy provisioning programme;
- Smoothly run crop insurance effective in line-planted crops especially fruit trees and vegetables;
- Few local government taking owned, provide 60:40 incentives to 100% provision of complement insurance premium portion of the crop insurers.

Weakness

- Except subsidy, low provisions to motivate small farmers into insurance programme;
- Inadequate extension service for crop insurance/ low capable staffs in risk mapping;
- Low acceptable loss estimation of technicians (not including management, tax and interest) in cost estimation and
- Below 50% of loss report indemnity payments;
- Indifference of agriculture technicians to visit field and prepare loss report on time;
- Unsimilar methods used in estimation of damage/losses;

Weakness in crop insurance programme

- Crop insurers have to pay extra fees for loss report preparation;
- Mid-career agents and staffs in district office;
- Low applying product/value-based, and index-based insurance;
- No adequate agriculture technicians; employed, Offices too far and insufficient field monitoring of companies;
- Not provision of district target for doing crop insurance;
- Missing most important risk and uncertainty issue which are not covered in the policy.

Opportunities

- International and neighboring countries practice;
- Rising number of insurance companies (3 new since last year) and establishing offices in the district;
- Development of Agriculture only insurance company
- 80% subsidy in premium charge from Federal government;
- Preparing provision of crop insurance in all government run programme;
- Rising income of business of non-life insurance companies;
- No of commercial banks are providing formal loan processes in coordination with insurance companies.

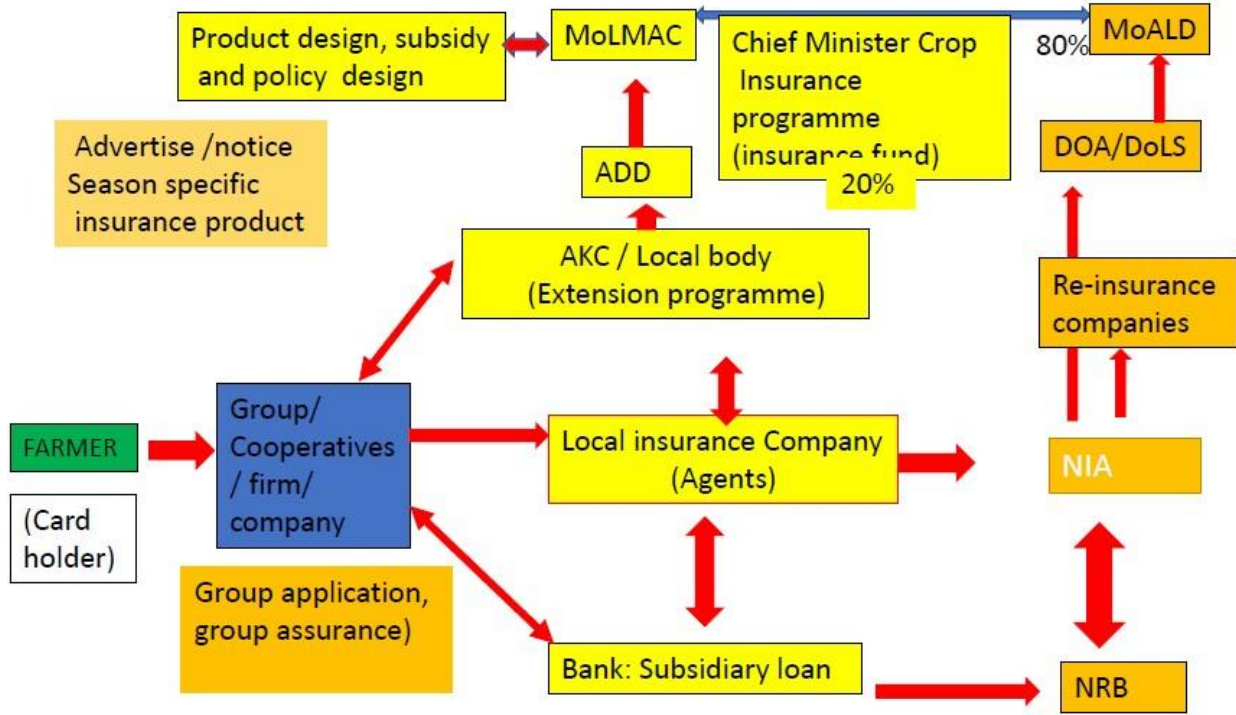
Threats

- Unnecessary competition among the companies in making policy contract in low risk (high profitable) enterprises especially livestock;
- Risk of companies not joining in crop insurance because of low profit in comparison to other non-agri products;
- Have moral hazard: Exploiting farmers because of low loss estimation;

Modality for Bagmati Province

- Existing policies of crop insurance are centralized to federal government;
- Are based on Crop and Livestock Insurance Directives, 2013 and 2021;
- Province has opportunity to improve weakness and threats parts in the provinces;
- Insurance could be a part of extension program;

Modality for Bagmati Province

Local and provincial gov should be full responsible in crop insurance program

Modality of farm characterization

S. N	Category of farmers	Size of insured sum and land	Provincial topping (%) subsidy
1	Small holders/sub-commercial enterprises	Insured sum <5,00,000 or land < 1 ha land	80% from Federal and 20% from providential government
2	Medium land holders/commercial farming enterprises	Insured sum: 5 to-15 Lakh or land size 2-5 ha	75% from Federal and 10% from providential government
3	Large land holders	Insured sum: >15 lakh or land 5 ha to 10 ha	75% from federal

	/mega farming producers		and 5% from providential government
--	-------------------------	--	-------------------------------------

Modality

- Advertise /notice Season specific insurance product
- Build and sell name of supremo to make popularity programme;
- Establish “Chief Minister Agri Insurance Fund (CMAIF)”
- Name promotes both owes , owns and adaptations
- Many examples of many programs in South Asia, America \
- A example of Indian Beema Plan

of the
Europe and

Wayforwards

- Role of MOALD is still crucial to execute provincial ministers, coordinate with donor agencies, Parliamentary Committee of Natural Resources, and Line-ministries especially Ministry of Finance (MoF);
- build a policy guidelines by preparing crop insurance as mandatory to all regular farm development or donor funded/PMAMP;
- Implement group-based insurance approach would be less costly and have low transaction cost;
- Preparing diverse insurance products not only for large land-based but also value-based insurance program;
- Graduation policy of insurance subsidy;
- The ministry could suggest NIA for updating Crop and Livestock directives;

Way forwards for ADD/MoALD, Bagamati

- Directives to prepare an insurance service to prepare it as easy
- process of buying insurance, claim process easier and faster.
- Provide directives to existing Agriculture Knowledge Centre to make a arrangement as crop insurance as part of the extension program.
- To encourage farmers, cooperatives and entrepreneurs, study
- suggests making directives for rural/municipalities to pay 100% of farmer’s premium to encourage small holders, poor, disadvantage families.
- NIA focus weather index insurance;
- Needs faster technology (smart phone and remote sensing) in Bagmati province to capture and upload the data of crop cutting to reduce the delays in claim payments to the farmers.

Way forwards for ADD/MoALD, Bagamati

- Establish a “crop risk assessment and rapid surveillance think tank unit at ADD”
- Prepare risk calendar, risk factors, link with climatic stations;
- Prepare climate stations as much as in major growth centre (at least superzones and zones)
- Risk analysis and broadcasting
- Indemnity payments based on weather index method

Suggestions to Insurance companies

- Recruit and mobilize staffs at least B.Sc. (Ag) background;
- Not to centralize insurance authorization and payments of indemnity;
- Mobilize staffs rather than working through insurance agent (follow best practice of Shikhar Insurance);
- Catch-up start-up agro-entrepreneurs at early as possible;
- Update the cost of production
- sNot exploit farmers by low and delay reimbursement;
- Monitor the insured farm rather pay after loss.

Way forwards to the Nepal Insurance Authority

- Prepare and execute policy for indigenous crop farming, floriculture and Nursery and Nursery Management;
- Provisions of demand based diversified insurance schemes;
- Prioritize value-based insurance system;
- Amend “Crop and Livestock Directives 2077”
- Harmonize micro-insurance and crop insurance;
- Update record keeping as per district and monitor the insurance companies:
- Suggest insurance office to employ crop technicians

३.कार्यपत्र माथिको समिक्षा/टिप्पणी

मिति २०७९२८ गते आयोजित/०८/ कृषि ऋण र बाली बिमा क्षेत्र सँग सम्बन्धित अन्तरक्रियात्मक गोष्ठीमा प्रस्तुत भएका तपसिल अनुसारका कार्यपत्रहरु माथि समिक्षा १ समिक्षाहरु बुँदागत रूपमा टिपोट गरिएको छ/टिप्पणीकर्ताहरुले भएका टिप्पणी /

क्र.स.	बिषय	प्रस्तुतकर्ता	टिप्पणीकर्ताहरु	समिक्षा टिप्पणी/
१	बागमती प्रदेशमा बाली बिमा प्रवर्धनवर्तमान अवस्था , समस्या चुनौती अवसर एवं सम्भावनाहरु	शिवसुन्दर घिमिरे ,बरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत) (कृषि विभाग	<ul style="list-style-type: none"> • भरत प्रसाद बिडारी कृषि ,निमित्त प्रमुख) (विकास निर्देशनालय • अरुण खनाल वागवानी विकास) (अधिकृत 	<ul style="list-style-type: none"> ➢ प्रस्तुतिले बाली बिमाको समस्त बिषयलाई समेट्न सफल भएको , ➢ बाली बिमा र यसको औचित्यको विषयमा प्रकाश पारेको , ➢ बागमती प्रदेशमा बिमाको वर्तमान अवस्थाको विषयमा विस्तृत ज्ञान दिन सफल भएता पनि कृषि बिमा शुल्कको निर्धारण भने कसरि सहज गर्न सकिन्छ भन्ने विषयमा प्रकाश पार्न नसकेको, ➢ बिमासंग सम्बन्धित समस्या समाधानका उपायहरुको चर्चा गरिएतापनि ती उपायहरु भने व्यावहारिक र समय सान्दर्भिक अल्लि नरहेको ➢ प्रस्तुतीकर्ताले समय सापेक्षित चुनौतीका पक्षहरु समेटेको भए अझै राम्रो हुने थियो ।
२	बाली बिमा प्रवर्धनमा देखिएका समस्या र समाधानका लागि सरोकारवालाहरुलाई सुझाव	उदित काफ्ले नायव) महाप्रवन्धकसिखर , इन्सुरेन्स कम्पनी (लिमिटेड	<ul style="list-style-type: none"> • भरत प्रसाद बिडारी कृषि ,निमित्त प्रमुख) (विकास निर्देशनालय 	<ul style="list-style-type: none"> ➢ उत्कृष्ट प्रस्तुती र बिमा क्षेत्रसंग सम्बन्धित समस्याहरुको राम्रो छलफल गरेको , ➢ स्थानीय तहमा कृषि बिमा कसरि गर्ने गरिएको छ भन्ने ज्ञान दिन सफल ,

			<ul style="list-style-type: none"> • प्रविन गिरी कृषि) कृषि विकास ,अधिकृत (निर्देशनालय 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ बाली विमामा वित्तीय संस्थास्थानीय तह र अन्य , निकायहरुको भूमिका को बारेमा चर्चा गरिएको ➤ विमासंग सम्बन्धित कतिपय नीतिहरुमा सरकार र वित्तीय संस्थाहरु बीच नै तालमेल नमिलेको पाइयो ।
३	कृषक स्तरमा कृषि ऋण तथा बाली विमा प्रवर्धनमा देखिएका समस्या र समाधानका उपायका सम्बन्धमा सरकारवालाहरुलाई सुझाव	थानेश्वर भण्डारी -उप) .अ .वि .प .कृ ,प्राध्यापक (स	<ul style="list-style-type: none"> • भरत प्रसाद बिडारी कृषि ,निमित्त प्रमुख) (विकास निर्देशनालय • रामहरी तिमल्सिना कृषि अर्थ विज्ञ , कृषि विकास (निर्देशनालय 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ उत्कृष्ट प्रस्तुतिका लागि धन्यवाद , ➤ कृषि विमा र कृषि कर्जाको बारेमा विस्तृत विश्लेषण गरेको, ➤ कृषि विमा र कर्जामा देखिएका संस्थागत र व्यक्तिगत समस्याहरुको बारेमा टिप्पणी , ➤ मौसमी सूचाङ्कलाई मध्यनजर गरि कसरी कृषि कर्जा र विमाको रकम निर्धारण गर्न सकिन्छ भन्ने बिषय पनि समेटेको भए प्रस्तुती अझै अब्बल हुने थियो ।
४	बागमती प्रदेश कृषि ऋण र प्रवर्धन, वर्तमान अवस्था, समस्या, चुनौती,अवसर एवं सम्भावनाहरु	नवराज न्यौपाने ,निर्देशक) कृषि विकास बैंक प्रादेशिक (कार्यालय	<ul style="list-style-type: none"> • राजेन्द्र देव पाण्डे .प्र) ..अ .जिमकवानपुर(• शशी लामिछाने कृषि) कृषि विकास ,अधिकृत (निर्देशनालय 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ प्रस्तुतिले विशेष गरि कृषि कर्जाको क्षेत्रमा समग्र बागमती प्रदेशको पृष्ठभूमि समेटेको , ➤ कृषि विकास बैंकलाई अन्य वर्गको बैंक सरह 'क' नै पुंजीगत लक्ष हासिल गर्न पर्नेचुनौतीले गर्दा कतिपय कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनमा चुनौती देखिएको, ➤ कृषि विमा र कर्जाको प्रवाहकारिताका लागि प्रदेश र स्थानीय तहमा 'कृषि विमा र कर्जा' संग

				<p>सम्बन्धित कर्मचारीको आवश्यकता परेको बारेमा छलफल,</p> <p>➤ विशेष गरि वाली बिमा गर्दा देखिने मूल्य निर्धारणको समस्या र यसको समाधानको उपायको बारेमा प्रस्तुतिकर्ताले उजागर पार्न आवश्यक</p>
--	--	--	--	---

५. सारंश

कृषि बिमा प्रवर्धन तर्फ पशुपन्छी बिमाको प्रगति उत्साहप्रद देखिए पनि वाली बिमा तर्फ सन्तोषजनक प्रगति देखिदैन सरकारले बिमाशुल्कमा ८०% अनुदानको सुबिधा दिए पनि कृषक तथा बिमा कम्पनि दुवै वाली बिमा तर्फ अनिच्छुक देखिएका छन् बिमा कम्पनि हरुले उठाएको बिमा शुल्क (अनुदान समेत) र क्षतिपूर्ति हेर्दा बिमा कम्पनिहरु व्यवसायिक रुपमा आकर्षक नै देखिनु पर्ने देखिए पनि बिमा कम्पनि हरुले संचालन खर्च उच्च रहेको हुँदा नाफा हुन नसकेको तथ्य प्रस्तुत गरेका छन् सरकारले जिल्ला नै तोकेर बाध्यकारी रुपमा बिमा गर्नुपर्ने उल्लेख गरे पनि बिमा कम्पनिहरुले विभिन्न बहानामा वाली बिमा नगर्ने, गरे पनि कम जोखिम रहेको क्षेत्रमा मात्र गर्ने र बिमा गरिहालेको अवस्थामा पनि क्षतिपूर्ति दिन आनाकानी गर्ने प्रवृत्ति देखिएको छ वर्तमान नेपालको भू उपयोग अवस्था र कृषक हरुले खेति गर्ने प्रवृत्ति विश्लेषण गर्दा खेति गर्ने जमिनको आकार एकदम सानो रहेको र वाली बिमा एकदम छोटो अवधिको लागि मात्र लागु हुने हुँदा प्रक्रिया झन्झटिलो र संचालन खर्च समेत उच्च रहेको देखिन्छ तसर्थ वाली बिमा कार्यलाइ प्रभावकारी बनाउन सामुहिक रुपमा निश्चित क्षेत्रमा लगाईएको सबै वाली हरुको बिमा हुने व्यवस्था हुन सके संचालन खर्च तथा प्रक्रियागत झन्झट दुवै दृष्टिकोणबाट सहज हुने देखिन्छ तसर्थ उक्त व्यवस्थाको लागि नीतिगत तथा कार्यगत पहल गर्न आवश्यक देखिन्छ

यसै गरि कृषि ऋणको व्यापक दुरुपयोग भईरहेको र कृषि क्षेत्र भन्दा बाहिर ऋणको प्रवाह भएको भन्ने आरोप आइ रहेको सन्धर्भमा वास्तविक कृषिकर्ममा आधारित रहेर ऋण लिने व्यवस्था लाइ प्रभावकारी बनाउनु पर्ने देखिन्छ कृषि ऋण सम्बन्धि सबै कार्यहरु बैंक तथा वित्तीय संस्था बाट हुने हुँदा कृषि संग सम्बन्धित कार्यालय हरुको भूमिका नीतिगत र कार्यगत दुवै रुपमा देखिदैन बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट कृषि क्षेत्रमा नै कर्जाको प्रवाह गरेको उल्लेख गरे पनि त्यसको सत्य तथ्य तथा कृषि कर्जा प्रवाह बाट कृषि क्षेत्रमा के कस्तो प्रभाव परेको छ भन्ने कुराको बिस्तृत अध्ययन गरि नीतिगत समिक्षा पश्चात मात्र यसको प्रभाव लाइ निर्देशित गर्नु पर्ने देखिन्छ यसै गरि कृषि संग सम्बन्धित कार्यालय हरु लाइ समेत यस कार्यमा भूमिका दिनु पर्ने देखिन्छ

६. अनुसूचीहरु :

कृषि ऋण र बाली बीमा क्षेत्रसंग सम्बन्धित जन्तकियात्मक कार्यक्रम

मिति २०७९।०८।२८ गते

समय: बिहान ७:३०-३:०० बजेसम्म

स्थान: होटेल पल्पसा, हेटौडा ।

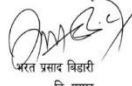

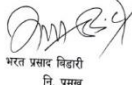

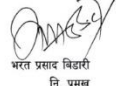
आयोजक: कृषि विकास निर्देशनालय, हेटौडा ।

समय	कार्यक्रम	जिम्मेवार पदाधिकारी
७:३०-८:३०	ब्रेकफास्ट	
८:३०-९:००	सहभागीको नाम दर्ता	
९:००-९:३०	उद्घाटन सत्र	
	सभाध्यक्ष	श्री भरत प्रसाद विहारी निम्ता प्रमुख, कृषि विकास निर्देशनालय
	प्रमुख अतिथि	मा. मन्त्र बसुन्धरा हामागाई, कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
	विशेष अतिथि	मा. राज्यमन्त्री इन्द्रमार्थ गुरुङ, कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
	विशेष अतिथि	डा. शरण कुमार पाण्डे, सचिव, कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
	अतिथि	प्रमुख जिल्ला अधिकारी, मकवानपुर जिल्ला प्रहरी प्रमुख, मकवानपुर प्रमुख, कोष तथा लेखा नियन्त्रकको कार्यालय प्रमुख, प्रदेश लेखा नियन्त्रकको कार्यालय
	अतिथि	श्री झलकनाथ कंडेल, वरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत, कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
	"	श्री शिवसुन्दर घिमिरे, वरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत, कृषि विभाग
	"	श्री थानेश्वर भण्डारी, उप-प्राध्यापक, त्रि.वि. कृ.त.प.वि.अ.सं
	"	प्रतिनिधि पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय
	"	श्री नवराज न्यौपाने, प्रमुख, कृषि विकास बैंक, प्रादेशिक कार्यालय, काठमाडौं
	"	श्री उदित कापल, प्रतिनिधि, शिखर ईन्स्युरेन्स कम्पनी लिमिटेड
	"	अन्य सहभागीहरु

+

समय	कार्यक्रम	जिम्मेवार पदाधिकारी
	राष्ट्रिय गान	
	कार्यक्रमको औचित्यतामाथि प्रकाश पढे स्वागत मन्तव्य	श्री पवन सिंह भण्डारी, वरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत, कृषि विकास निर्देशनालय
	कार्यक्रम उदघाटन	प्रमुख अतिथिबाट
	कार्यपत्र प्रस्तुतिकरण	
९:३०-९:४५	बागमती प्रदेशमा बाली बीमा प्रवर्धन: वर्तमान अवस्था, समस्या, चुनौती अवसर एवं सम्भावनाहरु	श्री शिवसुन्दर घिमिरे, वरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत, कृषि विभाग 9841373902
९:४५-१०:००	बाली बीमा प्रवर्धनमा देखिएका समस्या र समाधानका लागि सरकारी बालाहरुलाई सझाव	श्री उदित कापल, प्रतिनिधि, शिखर ईन्स्युरेन्स कम्पनी लिमिटेड 9801185925
१०:००-१०:१५	बागमती प्रदेशमा कृषि ऋण प्रवर्धन: वर्तमान अवस्था, समस्या, चुनौती अवसर एवं सम्भावनाहरु	श्री नवराज न्यौपाने, प्रमुख, कृषि विकास बैंक, प्रादेशिक कार्यालय, काठमाडौं 9851318266
१०:१५-१०:३०	कृषकस्तरमा कृषि ऋण तथा बाली बीमा प्रवर्धनमा देखिएका समस्या र समाधानका उपायका सम्बन्धमा सरकारी बालाहरुलाई सझावहरु	श्री थानेश्वर भण्डारी, उप-प्राध्यापक, त्रि.वि. कृ.त.प.वि.अ.सं 9851151741
१०:३०-११:००	चियापान	
११:००-१२:००	छुलफल	सबै सहभागीहरु
१२:००-१:००	मन्तव्य तथा समापन	प्रमुख अतिथि

आमन्त्रण पत्र :

<p style="text-align: center;"> बागमती प्रदेश सरकार कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय कृषि विकास निर्देशनालय हेटौंडा, मकवानपुर</p> <p>प.सं. : २०७९/८० च.नं. ३५२</p> <p>मिति : २०७९/०८/१९</p> <p>श्री कृषि ज्ञान केन्द्र(सबै) विषय : सहभागिता सम्बन्धमा ।</p> <p>प्रस्तुत विषयमा यस कृषि विकास निर्देशनालयको आयोजनामा "कृषि ऋण र वाली बिमा क्षेत्रसंग सम्बन्धित अन्तरक्रियात्मक गोष्ठी" तपसिल बमोजिमको मिति, समय र स्थानमा हुन गईरहेको व्यहोरा जानकारीको लागि अनुरोध छ। उक्त गोष्ठीमा तहाँ कार्यालयबाट कृषि ऋण र बिमा हेर्ने १ जना अधिकृत कर्मचारीको सहभागिताको लागि अनुरोध छ ।</p> <p>तपसिल मिति : २०७९/०८/२८ समय : बिहान ७:३० बजे स्थान : होटेल पल्पसा, हेटौंडा</p> <p style="text-align: right;"> भरत प्रसाद बिहारी नि. प्रमुख निमित्त प्रमुख</p> <p>पुनः पत्र जानकारीको लागि : जमुना आचार्य : ९८४४१३४२८, डम्बर देवी थापागाई : ९८४४०६९०३२</p>	<p style="text-align: center;"> बागमती प्रदेश सरकार कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय कृषि विकास निर्देशनालय हेटौंडा, मकवानपुर</p> <p>प.सं. : २०७९/८० च.नं. ३५४</p> <p>मिति : २०७९/०८/१९</p> <p>विषय : अतिथ्यता सम्बन्धमा ।</p> <p>प्रस्तुत विषयमा यस कृषि विकास निर्देशनालयको आयोजनामा "कृषि ऋण र वाली बिमा क्षेत्रसंग सम्बन्धित अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम" तपसिल बमोजिमको मिति, समय र स्थानमा हुन गईरहेको व्यहोरा अवगत गर्नुहुन अनुरोध छ। उक्त गोष्ठीमा अतिथिको रूपमा यहाँको उपस्थितिको लागि अनुरोध छ ।</p> <p>तपसिल मिति : २०७९/०८/२८ समय : बिहान ७:३० बजे स्थान : होटेल पल्पसा, हेटौंडा</p> <p style="text-align: right;"> भरत प्रसाद बिहारी नि. प्रमुख निमित्त प्रमुख</p> <p>पुनः पत्र जानकारीको लागि : जमुना आचार्य : ९८४४१३४२८, डम्बर देवी थापागाई : ९८४४०६९०३२</p>
<p style="text-align: center;"> बागमती प्रदेश सरकार कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय कृषि विकास निर्देशनालय हेटौंडा, मकवानपुर</p> <p>प.सं. : २०७९/८० च.नं. ३५४</p> <p>मिति : २०७९/०८/१९</p> <p>श्री शिवसुन्दर घिमिरे ज्यू श्री उषित काफ्ले ज्यू श्री नवराज न्यौपाने ज्यू यानेभोर भण्डारी ज्यू</p> <p>विषय : प्रस्तुति सम्बन्धमा ।</p> <p>उपरोक्त सम्बन्धमा यस कृषि विकास निर्देशनालयको आयोजनामा "कृषि ऋण र वाली बिमा क्षेत्र संग सम्बन्धित अन्तरक्रियात्मक गोष्ठी" निकट भविष्यमा हुने र उक्त गोष्ठीमा प्रस्तुतीकरणको लागि यस निर्देशनालयले मिति २०७९/०८/१३ को पत्र मार्फत यहाँरुलाइ आग्रह गरेको विषयमा यहोहा अवगत नै हुनुहुन्छ । उक्त गोष्ठी तपसिल अनुसारको मिति, समय र स्थानमा संचालन हुन गईरहेको हुँदा यसै साथ संलग्न रहेको समय तालिका अनुसारको समयमा प्रस्तुति गरिदिनुहुन अनुरोध छ ।</p> <p>तपसिल मिति : २०७९/०८/२८ समय : बिहान ७:३० बजे स्थान : होटेल पल्पसा, हेटौंडा</p> <p style="text-align: right;"> भरत प्रसाद बिहारी नि. प्रमुख निमित्त प्रमुख</p> <p>पुनः पत्र जानकारीको लागि : जमुना आचार्य : ९८४४१३४२८, डम्बर देवी थापागाई : ९८४४०६९०३२</p>	<p style="text-align: center;"> बागमती प्रदेश सरकार कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय कृषि विकास निर्देशनालय हेटौंडा, मकवानपुर</p> <p>प.सं. : २०७९/८० च.नं. ३५४</p> <p>मिति : २०७९/०८/१९</p> <p>श्री योचना महाराणा प्रमुख ज्यू कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय हेटौंडा</p> <p>विषय : अतिथ्यता सम्बन्धमा ।</p> <p>प्रस्तुत विषयमा यस कृषि विकास निर्देशनालयको आयोजनामा "कृषि ऋण र वाली बिमा क्षेत्रसंग सम्बन्धित अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम" तपसिल बमोजिमको मिति, समय र स्थानमा हुन गईरहेको व्यहोरा अवगत गर्नुहुन अनुरोध छ। उक्त गोष्ठीमा अतिथिको रूपमा यहाँको उपस्थितिको लागि अनुरोध छ ।</p> <p>तपसिल मिति : २०७९/०८/२८ समय : बिहान ७:३० बजे स्थान : होटेल पल्पसा, हेटौंडा</p> <p style="text-align: right;"> भरत प्रसाद बिहारी नि. प्रमुख निमित्त प्रमुख</p> <p>पुनः पत्र जानकारीको लागि : जमुना आचार्य : ९८४४१३४२८, डम्बर देवी थापागाई : ९८४४०६९०३२</p>

बागमती प्रदेश सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
कृषि विकास निर्देशनालय

हेटौंडा, मकवानपुर

प.सं. : १०७९/८०
प.नं. ३५१

मिति : २०७९/०८/१९

श्री पशुपन्छी तथा मास्य विकास निर्देशनालय
हेटौंडा

विषय : सहभागिता सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा यस कृषि विकास निर्देशनालयको आयोजनामा "कृषि ऋण र बाली विमा क्षेत्र संघ सम्बन्धित अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम" तपसिल बमोजिमको मिति, समय र स्थानमा हुन गईरहेको व्यहोरा अवगत गर्नुहुन अनुरोध छ। उक्त गोठीमा तहाँबाट एकजना अधिकृतस्तरको प्रतिनिधिको उपस्थितिको लागि अनुरोध छ।

तपसिल
मिति : २०७९/०८/२८
समय : बिहान ७:३० बजे
स्थान : हेटौंडा पल्पसा, हेटौंडा

भरत प्रसाद पौड्याली
नि. प्रमुख
निर्देशनालय

पुनः पत्र जनकारीको लागि : वसुन्धरा आचार्य : ९८४४९९३४२८, इन्द्र देवी बापगाईं : ९८४४०६९०३२

उपस्थिति:

कृषि विकास निदेशनालय बागमती प्रदेशको आयोजनामा मिति २०७९/०८/२८ गते हेटौडाको होटेल पल्पसामा आयोजित कृषि कृषि
 ऋण र बाली बीमा क्षेत्रसंग सम्बन्धित अन्तर्क्रियात्मक कार्यक्रम
 गोष्ठीमा सहभागीहरुको विवरण

क्र. सं.	नाम	कार्यालय	पद	सम्पर्क नं	हस्ताक्षर
१	मा. वसुन्धरा हुमागाई	कृषि विकास निदेशनालय	मन्त्री		
२	मा. इन्द्रमाया गुरुङ	"	राज्यमन्त्री		
३	श्री शरण कुमार पाण्डे	"	सचिव		
४	श्री भरत प्रसाद विजारी	कृषि विकास निदेशनालय	निदेशक		
५	श्री कृष्णकाय कंडेल	कृ. वि. वि.	महासचिव		
६	श्री राजेश चौधरी	कृषि विकास निदेशनालय	प्रमुख	९८५३१८२६६	
७	श्री शिव सुन्दर शिवा	कृषि विभाग	व. स. स.	५८४९३०३५१२	
८	डा. जनार्दन खड्का	भारती तथा मध्य परिसर	प्रमुख	९८७९२९२०९८	
९	प्रबल सिंह शर्मा	कृ. वि. वि.	व. स. स.		
१०	उमेश पुसाद कार्की	कृषि विकास निदेशनालय	महासचिव	९८०११८५९२५	
११	धनेश्वर भण्डारी	कृषि विकास निदेशनालय	स. प्र. प्र. प्र.	९८७९२९२०९८	
१२	सुजन चौधरी	कृषि विकास निदेशनालय	व. स. स.	९८४९३०३५१२	

क्र. सं.	नाम	कार्यालय	पद	सम्पर्क नं	हस्ताक्षर
१३	अमरकाज शर्मा	कृ. वि. वि.	व. स. स.	९८४९३०३५१२	
१४	निर्मल चौधरी	कृ. वि. वि.	कृ. वि. वि.	९८४९३०३५१२	
१५	सुबल शर्मा	कृषि विकास निदेशनालय	कृ. वि. वि.	९८४९३०३५१२	
१६	उमराज शर्मा	कृषि विकास निदेशनालय	कृ. वि. वि.	९८४९३०३५१२	
१७	राजेश्वर शर्मा	कृषि विकास निदेशनालय	कृ. वि. वि.	९८४९३०३५१२	
१८	रमेश श. शर्मा	कृषि विकास निदेशनालय	कृ. वि. वि.	९८४९३०३५१२	
१९	श्रीकाया शर्मा	"	प. स. ०	९८६९३०३५१३	
२०	सुजन चौधरी	कृषि विकास निदेशनालय	कृ. वि. वि.	९८४९३०३५१२	
२१	विष्णु शर्मा	कृषि विकास निदेशनालय	कृ. वि. वि.	९८४९३०३५१२	
२२	सुबोधन तिमिल्सिना	कृषि विकास निदेशनालय	कृ. वि. वि.	९८४९३०३५१२	
२३	शशी लामिछाने	कृषि वि. निदेशनालय	कृ. वि. वि.	९८४९३०३५१३	
२४	सुबोधन चौधरी	"	कृ. वि. वि.	९८४९३०३५१३	
२५	सुबोधन चौधरी	"	"	९८४९३०३५१३	
२६	माधव चौधरी	"	"	९८४९३०३५१३	

क्र. सं.	नाम	कार्यालय	पद	सम्पर्क नं	हस्ताक्षर
२७	कुदु शेट्टे	कृ.वि.क. मन्त्रालय	एस.एच	९८०३५५५५५	कुदु
२८	धाना प्रसाद दुलाल	कृ.वि.क. मन्त्रालय	एस.एच	९८५५५५५५५	धाना
२९	सौरवा घिमिरे	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८६५५२२६६०	सौरवा
३०	अशोक विहारी	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८६५५००८५	अशोक
३१	गिरिजा अशोक	कृ.वि.क. मन्त्रालय	एस.एच	९८५५५५५५५	गिरिजा
३२	रामेश्वर रामेश्वर	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८५५५५५५५	रामेश्वर
३३	रमला कोइराला	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८५५५५५५५	रमला
३४	गोविन्द प्रेमचन्द	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८५५५५५५५	गोविन्द
३५	उदय प्रसाद गह्वरी	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८५५५५५५५	उदय
३६	दिनेश आचार्य	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८५५५५५५५	दिनेश
३७	रमेश कुमार कार्की	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८५५५५५५५	रमेश
३८	रमेश कुमार कार्की	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८५५५५५५५	रमेश
३९	कुमार रामेश्वर	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८५५५५५५५	कुमार
४०	विनायक थापा	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८५५५५५५५	विनायक
४१	सुकु लक्ष्मण नेपाली	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८५५५५५५५	सुकु

क्र. सं.	नाम	कार्यालय	पद	सम्पर्क नं	हस्ताक्षर
४१	श्री राजेन्द्र देव पाठे	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख अधिकारी	९८५०२७७७७	श्री
४२	प्र.म.उ. टेक बहादुर कार्की	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८५५२८१११	प्र.म.उ.
४३	रमेश चन्द्र प्रसाद कार्की	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८५५२८१११	रमेश
४४	प्रबन्ध विधि	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८५५२८१११	प्रबन्ध
४५	गीता सुपुल घिमिरे	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८५५२८१११	गीता
४६	काजी प्रसाद दुलाल	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८५५२८१११	काजी
४७	अनिल शीर्ष	कृ.वि.क. मन्त्रालय	कॉ.सं.	९८५५२८१११	अनिल
४८					
४९					
५०					
५१					
५२					
५३					
५४					
५५					

तस्विरहरुः

